ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ ІХ СКЛИКАННЯ

П'ЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №35

Стенограма пленарного засідання **18 червня 2021 року**

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ ІХ СКЛИКАННЯ

П'ЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №35

Стенограма пленарного засідання 18 червня 2021 року

Редакційне управління Головного управління документального забезпечення Апарату Верховної Ради України

3MICT

Засідання тридцять п'яте (П'ятниця, 18 червня 2021 року)

Година запитань до Уряду	4
Заява депутатської групи «Довіра»	23
Прийняття рішення про зміну графіка роботи пленарного засідання	25
Прийняття Постанови «Про звіт про виконання Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік»	25
Розгляд проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та деяких законів України щодо відновлення роботи Вищої кваліфікаційної комісії суддів України»	47
Оголошення запитів народних депутатів України	51
Результати поіменної реєстрації	
Результати поіменного голосування	

ЗАСІДАННЯ ТРИДЦЯТЬ П'ЯТЕ

Сесійний зал Верховної Ради України 18 червня 2021 року, 10 година

Веде засідання Голова Верховної Ради України РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго ранку, шановні колеги! Доброго ранку, представники засобів масової інформації! Доброго ранку, шановні урядовці! Будь ласка, запросіть народних депутатів до залу, підготуйтеся до реєстрації. По залу добре видно, що вчора був футбол, з чим всіх і вітаю. Нагадую: реєстрація відбувається шляхом натискання зеленої кнопки «За», першої зліва.

Прошу реєструватися.

У залі зареєструвалися 132 народні депутати України. Пленарне засідання Верховної Ради України оголошується відкритим. Але це рекорд. Трішки відкритим, так.

Шановні колеги, сьогодні день народження у Владислава Валерійовича Бородіна (Оплески), Романа Мироновича Мулика (Оплески) і Валерія Олександровича Стернійчука (Оплески). Бажаю колегам наснаги, успіхів, здоров'я і всього найкращого від себе і від народних депутатів!

Шановні колеги, у пленарному засіданні Верховної Ради України беруть участь Прем'єр-міністр України Денис Анатолійович Шмигаль та члени Кабінету Міністрів України. Прошу привітати (Оплески).

Відповідно до статті 229 Регламенту Верховної Ради України у п'ятницю о 10 годині проводиться «година запитань до Уряду». За пропозицією депутатських фракцій і груп члени Кабінету Міністрів України сьогодні будуть відповідати на запитання про стан та перспективи розвитку паливно-енергетичного комплексу України та його вплив на тарифну політику уряду.

Пропонується наступний порядок розгляду цього питання: до 20 хвилин — виступ міністра енергетики України, потім до 21 хвилини — запитання народних депутатів України та відповіді на них, після цього до 20 хвилин — запитання народних депутатів до членів Кабінету Міністрів України і Прем'єр-міністра України. Немає заперечень? Немає.

На трибуну для виступу запрошується міністр енергетики України Герман Валерійович Галущенко.

ГАЛУЩЕНКО Г.В., *міністр енергетики України*. Доброго дня. Шановний Дмитре Олександровичу! Шановні народні депутати! Більше місяця тому ви підтримали мою кандидатуру на посаду міністра енергетики, і зараз я хотів би розповісти про всі пріоритети в роботі міністерства, про те, що було зроблено,

і те, що ми найближчим часом плануємо реалізувати насамперед завдяки вашій законотворчій підтримці.

В якому стані перебувала енергетична галузь? Насправді відповідь проста: стан кризовий. І насамперед був зламаний механізм енергоринку, повна розбалансованість сектору накопичення боргів всередині ринку. Це також борги перед виробниками «зеленої» генерації, десятки мільярдів гривень, борги перед шахтарями. Але давайте по порядку.

Незважаючи на те, що потенційно встановлена потужність вітчизняної генерації перевищує 55 гігават включно з 8 гігаватами об'єктів відновлюваної енергетики, реальний доступ до потужностей значно менший. Ми розуміємо, що 90 відсотків енергоблоків теплоелектростанцій відпрацювали свій ресурс і потребують оновлення. Фактично з 21 гігавата потужностей теплоелектростанцій лише близько 13 реально доступні, а решта або законсервовані, або знаходяться на неконтрольованій території. Значна частина потужностей має негарантований графік генерації. Це, безумовно, відновлення і робота атомної генерації в базовому режимі. Ще один напрям, просто для прикладу — це рух до створення *DataHub*, але при цьому з 12 мільйонів споживачів газу близько 1 мільйона 200 тисяч абонентів споживають газ без персонального обліку.

На ринку електроенергії ситуація в травні спостерігалася дуже складна. Про це багато писали, говорили, відбувалися відповідні наради і комунікації. Середньозважена ціна «на добу наперед» впала до історичного мінімуму взагалі за весь період функціонування ринку електричної енергії, і вона була набагато меншою, ніж навіть собівартість електроенергії, яку виробляє ДП НАЕК «Енергоатом». Це найнижча собівартість в державі. Безумовно, для всіх інших типів генерацій такі цінові показники є, очевидно, глибоко збитковими, тому це відповідним чином впливало на формування запасів палива, необхідного для сталого проходження осінньо-зимового періоду. Така ситуація своєю чергою призвела до фінансового розбалансування державних підприємств, а це особливо важливо в контексті виконання ними зобов'язань щодо забезпечення електроенергією населення. Так само ми бачили великі ризики в цьому у контексті синхронізації енергосистеми України з енергосистемою Європейського Союзу, тому саме на цьому ми зосередили нашу увагу.

Стосовно тактичних завдань. На сьогодні, безумовно, вимагає оперативного втручання ринок електричної енергії. Насправді вже деякі кроки зроблено. Є ще ініціативи, які ми будемо просувати. По-перше, це зняття для виробників, що працюють у рамках виконання спеціальних зобов'язань щодо обов'язкового продажу не менше 10 відсотків електроенергії на ринку «на добу наперед», по-друге, це запровадження обов'язкової біржової торгівлі для всіх учасників ринку. Тому ми хочемо змінити ракурс для того, щоб індикативом ціни був не ринок «на добу наперед», а ринок двосторонніх договорів. Наслідком цього має стати передбачуваність ринку.

Безумовно, важлива зміна, яку ми плануємо реалізувати — це оновлена модель PSO (*Public Service Obligation*, ПСО), вона буде представлена наступного

тижня. Тут ми хочемо створити певний горизонт цієї зміни, щоб побачити стабільність тарифів на електроенергію і запровадити диференційований підхід, який дасть змогу забезпечити соціально вразливі категорії населення. Безумовно, ця стабільність тарифу в майбутньому дасть змогу залучити інвестиції в компанії галузі, а приватним споживачам — вжити відповідних заходів щодо покращення енергозбереження.

Що ще важливо? Безумовно, це питання боргів, які на сьогодні існують перед «зеленою» генерацією, про що я вже зазначав. Ми розуміємо складність цієї проблеми. Насправді ми розуміємо, що розвиток цієї енергетики теж є дуже важливим, і така політика відповідає прагненню України стати рівноправним суб'єктом кліматично нейтральної політики ЄС, тобто Європейського зеленого курсу (*The European Green Deal*).

Міністерство енергетики бачить майбутній розвиток відновлюваної енергетики в Україні на конкурентних засадах з урахуванням ринкових механізмів ціноутворення та потреб енергосистеми. Ефективною системою стимулювання має стати проведення аукціонів з розподілу квот підтримки. Це дасть змогу визначити обсяги і технології та території розміщення об'єктів відновлюваної енергетики (ВДЕ), забезпечити пріоритетну підтримку необхідних для енергетичної системи проектів.

Ми розробили та оприлюднили зміни до порядку проведення аукціонів. Після затвердження Кабінетом Міністрів України будуть представлені відповідні квоти підтримки та графіки проведення таких аукціонів. Крім цього, Міністерство енергетики працює над правовою базою для залучення виробників електроенергії з відновлюваних джерел до участі в ринку електроенергії. Одним із механізмів такого залучення є перехід на вибір від системи підтримки виробників за моделлю «зеленого» тарифу до так званої системи Feed-in-Premium. Це дасть змогу виробникам бути, по-перше, повноцінними учасниками ринку електричної енергії, по-друге — формувати власну комерційну стратегію продажу електричної енергії і, відповідно, виходити на різні сегменти ринку. Також ми опрацьовуємо питання щодо удосконалення системи підтримки малої розподіленої генерації споживачів та створення системи видачі гарантій походження електричної енергії з відновлюваних джерел енергії (ВДЕ).

Ще одна нагальна і важлива тема — це, безумовно, підготовка до опалювального сезону. Уряд заздалегідь, 9 червня, ухвалив відповідний План заходів з підготовки об'єктів паливно-енергетичного комплексу та житлово-комунального господарства України до осінньо-зимового періоду 2021/2022 року та його проходження. Це дає нам змогу розпочати, і ми вже розпочали, реальні дії щодо підготовки до проходження зими.

Серед ключових пунктів плану я би хотів відзначити такі. Насамперед це накопичення вугілля та резервного палива. Міністерством енергетики України було затверджено відповідний графік, і тепер ми контролюємо його виконання. Ми маємо план закачування природного газу до газосховищ. Заплановано не

менше 17 мільярдів кубів газу, але ми плануємо накопичити від 19 до 20. Тут нашим завданням є забезпечення такого обсягу, який би створив абсолютно комфортні умови для проходження опалювального сезону.

Також ми контролюємо виконання планових ремонтних робіт генеруючого обладнання електростанцій та теплоелектроцентралей. Графік також ϵ зрозумілим, ϵ відповідний контроль і плани, як це буде відбуватися надалі. Ведеться робота щодо створення аварійного запасу обладнання, матеріалів і устаткування для виконання аварійно-відновлювальних робіт на повітряних лініях електропередач та трансформаторних підстанціях.

Ми розпочали серію регулярних нарад з підготовки до опалювального сезону і будемо їх проводити в постійному режимі. Крім того, ми оптимізували графік ремонту і модернізації обладнання електростанцій. Дуже важливою також ϵ оптимізація графіку ремонтів об'єктів атомної генерації, тому що нам вкрай важливо максимально залучити до роботи енергоблоки АЕС під час проходження осінньо-зимового періоду саме в цей сезон.

Звісно, триває накопичення вугілля на складах. На сьогодні накопичено 1 мільйон 467 тисяч тонн, і ключове завдання, яке ми ставимо перед собою – не допустити ситуації, коли з'являється велика кількість проблем одночасно. Умовно кажучи, невчасне завершення ремонтної кампанії, збільшення попиту на електроенергію, відхилення від температурних показників, обмеження на постачання вугілля. Для нас дуже важливо наступний опалювальний сезон пройти стабільно, тому що не таємниця, і ми про це постійно говоримо, що наступного року ми плануємо попрацювати автономно, від'єднавшись від енергосистем Російської Федерації і Білорусі, для того щоб у 2023 році забезпечити процес синхронізації України з європейською енергосистемою. Тобто це певний набір заходів, який ми будемо здійснювати і вже здійснюємо на постійній основі.

Щодо довгострокової стратегії. Ми визначили чотири ключових цілі і сформулювали відповідні завдання для їх досягнення.

По-перше, безумовно, це енергетична безпека та ринкові засади. Ця ціль передбачає вжиття заходів щодо удосконалення умов роботи енергетичних ринків, погашення накопиченої заборгованості. Йдеться про заборгованість, яка сформувалася всередині самого ринку електроенергії, насамперед серед учасників цього ринку. Забезпечення сталого, як я вже зазначив, проходження опалювального сезону, і дуже важливими елементом є розвиток енергетичної інфраструктури загалом.

По-друге, це, безумовно, європейська інтеграція, тобто інтеграція з європейською енергетичною мережею ENTSO-E та приведення вітчизняного законодавства у відповідність із законодавством ЄС. Це дуже важливе питання, тому що насправді процес інтеграції має два аспекти: перший — це технічна інтеграція, об'єднання систем, другий — це нормотворча інтеграція. Тобто на момент синхронізації ми маємо створити такі правила роботи на ринку і так його побудувати, щоб він абсолютно чітко, на сто відсотків відповідав тим правилам, які існують в державах Європейського Союзу.

По-третє, енергетична ефективність. Безумовно, це розвиток відновлюваних джерел енергії та використання альтернативних видів палива. Ми маємо працювати над підвищенням енергоефективності на всіх рівнях. Так само ми вважаємо стратегічно важливими розвиток відновлюваної енергетики в економічно ефективний спосіб, розширення використання альтернативних видів палива.

I останній за порядком, але не за важливістю напрям — це енергетична незалежність. І саме тут ми фокусуємося на збільшенні видобутку енергоносіїв, диверсифікації джерел та маршрутів постачання.

Хочу окремо зупинитися на інтеграції з ENTSO-E, тому що це ϵ ключовим пріоритетом в діяльності міністерства і, відповідно, одним із ключових стратегічних завдань для держави. Безумовно, ми розуміємо, що успішність цього процесу багато в чому залежить від злагодженої роботи учасників ринку, органів державної влади, відповідних установ та організацій. Безумовно, ми розуміємо, що певні зміни, зокрема на ринку, мають відбуватися з внесенням відповідних змін до законів. І тут я буду просити вашої підтримки під час трансформації цих правил і приведення їх у відповідність із європейськими стандартами.

Безумовно, на цьому шляху нас очікує велика кількість викликів. Це стосується і прозорості, і передбачуваності роботи ринку. Це стосується екологічних параметрів, так званого «міксу» української електроенергії. Тому це все є великою, комплексною роботою, яку треба здійснити і яку ми вже здійснюємо і будемо здійснювати в майбутньому для того, щоб успішно завершити процес синхронізації.

Впевнений, що ми пройдемо цей шлях і станемо частиною об'єднаної енергосистеми Європи, тому що реально альтернативи цьому не існує.

Дякую за увагу. Готовий відповісти на ваші запитання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Запишіться на запитання від депутатських фракцій та груп.

Ковальов Олександр Іванович.

Кулініч Олег Іванович.

КУЛІНІЧ О.І., член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (одномандатний виборчий округ № 147, Полтавська область, самовисуванець). Депутатська група «Довіра». У мене до вас, пане міністре, два запитання. З 1 липня закінчується дія фіксованої ціни на електроенергію для населення, яка на сьогодні становить 1 гривню 68 копійок. Під час вступу на посаду ви говорили, що буде передбачено захист малозабезпечених верств населення. Що конкретно в цьому напрямі буде робити Міністерство енергетики України? Це перше.

І друге запитання. З 20 травня припинилися зобов'язання НАК «Нафтогаз України» перед урядом щодо постачання газу підприємствам теплокомуненерго

за фіксованою ціною і без передоплати. Це може призвести до значного підвищення тарифів для цих підприємств. Які заходи, які механізми Міністерство енергетики планує застосувати в цьому напрямі?

Два запитання. Дайте, будь ласка, конкретну відповідь. Дякую.

ГАЛУЩЕНКО Г.В. Стосовно першого запитання щодо тарифів на електроенергію. Дійсно, я обіцяв, і ми говорили, що до 1 липня буде новий механізм, і його буде презентовано наступного тижня. Він дійсно передбачає диверсифікацію тарифу залежно від категорії населення. На сьогодні ми можемо, як мінімум, і це ϵ в проекті, захистити соціально вразливі категорії населення. Ми на сьогодні виокремлюємо тих, хто споживає до 100 кіловат, і відповідним чином працюємо... Наразі підготовлено проект, який передбачає захист цієї категорії населення шляхом зменшення тарифу.

Стосовно теплокомуненерго. Дійсно, з 20 травня, про що ви зазначили, припинилася дія спеціальних обов'язків (ПСО), і на сьогодні одним із ключових механізмів ϵ вирішення питання щодо боргів. Відповідний законопроект у першому читанні вами вже було підтримано.

Щодо укладання контрактів між НАК «Нафтогаз України» та підприємствами теплокомуненерго. На сьогодні їх вже укладено близько 170, і, в принципі, ми виходимо на те, що до початку сезону ці контракти будуть забезпечені повністю, тобто їх укладуть всі підприємства теплової комунальної енергетики (ТКЕ). Там є відповідна фіксована ціна.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Батенко Тарас Іванович.

БАТЕНКО Т.І., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 123, Львівська область, самовисуванець). Дякую. Депутатська група «Партія «За майбутнє». Шановний Германе Валерійовичу, як відомо, вітчизняна атомна енергетика є найдешевшою. У нас із 15 енергоблоків в Україні наразі працює 10, а днями було зупинено четвертий енергоблок Запорізької АЕС з формулюванням: «через надлишок електроенергії в системі». Тобто у нас надлишок електроенергії, але ціни на неї зростають. Яким чином профільне міністерство впливає на цю ситуацію? Це перше.

Друге. Коли уряд відреагує на постанову про звернення Верховної Ради України, за яку ми проголосували, до Кабінету Міністрів України щодо зменшення тарифів на електроенергію для мешканців 30-кілометрової зони навколо AEC?

І третє. Чому уряд і профільне міністерство визнає борги за газ, який газзбути самі собі вигадали після скасування судом норми щодо споживання газу? Чому уряд і міністерство до сьогодні «ведуться» на фінансові авантюри облгазів? Дякую вам.

ГАЛУЩЕНКО Г.В. Дякую. Щодо першого запитання стосовно обмеження атомної генерації. Безумовно, це є наслідком того, що на сьогодні існує профіцит в системі, і це дуже пов'язано з підготовкою до зими, тому що на сьогодні це більше економіка. ДП «НАЕК «Енергоатом» розрахував, що на сьогодні йому виробляти електроенергію, яку він не може реалізувати, немає сенсу, і тому вони зупинили цей енергоблок.

Саме про це, якщо ви подивитеся, і йдеться у прес-релізі, що це обмеження діє не тому, що примусово... Вони самі порахували, що їм економічно вигідніше зараз вивести блок в резерв і потім навантажити його в осінньо-зимовий період. Це дасть змогу в момент, коли буде можливість реалізувати цю електроенергію, продати її за високою ціною. Тому що на сьогодні ринок, відверто кажучи... Навіть якщо уявити, що вони могли б її продати, ціна є дуже низькою, зокрема внаслідок профіциту. Це щодо того ремонтного майданчика, про який я згадував, щоб ми взимку вийшли з максимальними потужностями атомної генерації. Тому це не та ситуація, знаєте, коли, умовно, її хтось волюнтаристськи обмежив. Вони цю енергію просто не можуть продати.

Стосовно газових питань. Насправді це ϵ в законопроекті, який було прийнято в першому читанні. Ключове це, безумовно, питання підприємств теплової комунальної енергетики (ТКЕ) і очищення теплокомуненерго від боргів. Це те, що дасть змогу укласти відповідні договори і рухатися далі. Тому стосовно вашої ремарки думаю, що ϵ можливість попрацювати над цим текстом до другого читання.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Лозинський Роман Михайлович.

ЛОЗИНСЬКИЙ Р.М., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Прошу передати слово Совсун Інні Романівні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Совсун Інна Романівна.

СОВСУН І.Р., член Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Фракція «Голос». Пане міністре, три запитання до вас.

Перше запитання в продовження того, про що ви щойно говорили, а саме щодо вимкнення енергоблоку Запорізької АЕС. Ви кажете, що це було зроблено з метою ремонту, але за даними НЕК «Укренерго» блок не в ремонті зараз, а в резерві. І мені не до кінця зрозуміло... Ви кажете, що це економічно невигідно, зараз продавати електроенергію, але це залишається економічно вигідним

для інших виробників. Хочу все-таки зрозуміти вашу позицію щодо атомної енергетики.

Друге запитання стосується НЕК «Укренерго». Ви говорили про необхідність сертифікації до 2023 року. Нещодавно була заява представників Енергетичного Співтовариства про те, що з такою заборгованістю НЕК «Укренерго» говорити про сертифікацію дещо завчасно. Дуже хочу зрозуміти позицію і подальші дії уряду з цього приводу.

І третє питання стосується *DataHub*. Ви про це щойно вже згадували, про необхідність його створення. Дуже хочу, щоб ви детальніше роз'яснили народним депутатам, в якому форматі зараз необхідно врегулювати це питання на законодавчому рівні, щоб це відповідало нашим міжнародним домовленостям.

Дякую.

ГАЛУЩЕНКО Г.В. Дякую. Відразу уточню щодо першого запитання. Я не казав, що ремонт, я казав, що він виведений в резерв. Це інша ситуація. Тому що графік ремонту плановий, і неможливо просто взяти і зробити це, якщо не відбувається якоїсь (слава Богу, цього не відбувається) надзвичайної події. Тому питання в тому, що на сьогодні...

Коли ДП «НАЕК «Енергоатом» працював не в ринку, умовно, він генерував чи не генерував, але був тариф, який він утримував, і цей тариф не залежав від ситуації на ринку. На сьогодні виробничий майданчик і ринок продажу є абсолютно взаємозалежними. Тому що немає сенсу зараз виробляти електроенергію, яку ви не можете реалізувати, якщо ви розумієте, що використаєте паливо і потім, коли прийде сезон, коли дійсно буде дефіцит і можна буде цю енергію подати в систему та отримати максимальний дохід, ви будете перезавантажувати паливо. Ну, вже технічно ви не зможете цього зробити. Тому, насправді... Так, вони просто ув'язують ці питання, і це, безумовно, дуже важливо з точки зору економіки. Тому що виробляти заради того, щоб працювати і не продавати просто немає сенсу.

Стосовно НЕК «Укренерго». Дійсно, це було минулого тижня, і я був на цій панелі. Єдине, я не встиг почути пана Копача. Це він виступав там з цього приводу. Але це було в четвер, а в п'ятницю ми з ним спілкувалися в міністерстві. По-перше, мені здається, вона трохи прикрашена, його позиція стосовно того, про що було зазначено. Він не був таким категоричним, коли ми це обговорювали. По-друге, безумовно, борги НЕК «Укренерго» — це важлива річ, це питання і «зеленої» генерації, і багато інших. Це балансуючий ринок. І зараз у нас є конкретний план щодо того, як... І ми будемо теж звертатися...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Чорний Дмитро Сергійович.

ЧОРНИЙ Д.С., член Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 34, Дніпропетровська область, політична партія «Слуга народу»). Германе Валерійовичу, доброго дня!

Цього року Державне підприємство «Східний гірничо-збагачувальний комбінат» відзначатиме 70 років. Але, на жаль, зараз ситуація на підприємстві не дуже втішна, і ми знову бачимо затримки зарплат і проблеми на самому підприємстві. Виділених грошей цього разу вистачило лише на погашення заборгованості і на виплату боргів за судовими рішеннями.

Мене та депутатів-мажоритарників із цих територій з інших фракцій хвилює питання: яке майбутнє очікує урановидобувну галузь і на якому етапі зараз знаходиться процес приєднання ДП «СхідГЗК» до ДП «НАЕК «Енергоатом»?

Дякую.

ГАЛУЩЕНКО Г.В. Дякую. Я буквально вчора спілкувався з представниками профспілки і директором Державного підприємства «Східний гірничо-збагачувальний комбінат». Насправді ситуація виглядає таким чином. Заборгованості немає, ДП «СхідГЗК» зараз виконує свої зобов'язання перед ДП «НАЕК «Енергоатомом», а ДП «НАЕК «Енергоатом», відповідно, виконує свої зобов'язання перед ДП «СхідГЗК». Тому проблеми щодо заборгованості з виплати заробітних плат наразі не існує. Безумовно, там непроста ситуація, і ми звернулися з цього приводу щодо виділення додаткових коштів, 600 мільйонів гривень, на підтримку ДП «СхідГЗК». Також це питання внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2021 рік». Я буду просити вас їх підтримати.

Але насправді основне, ключове: ми точно будемо розвивати урановидобувну галузь у державі. Це важливо. Це стратегічне питання для України. Тут треба знайти механізм, бо сам... Ми будемо працювати над передачею, але, розумієте, питання в тому, що сам факт передачі, він не вирішує проблем, які є на підприємстві. Тому ключове завдання — зробити так, щоб ДП «СхідГЗК» міг оптимізувати процеси всередині, щоб в ідеалі вийти на світову ціну. Тоді він отримає абсолютно інші можливості для збуту. Це не буде лише ДП «НАЕК «Енергоатом». Тоді будуть обсяги для того, щоб постачати уран і іншим підприємствам, і таким чином, відповідно, збалансувати ситуацію. Ключовим питанням на сьогодні є оптимізація роботи підприємства.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Герасимов Артур Володимирович.

ГЕРАСИМОВ А.В., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Климпуш-Цинцадзе Іванні Орестівні.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Климпуш-Цинцадзе Іванна Орестівна.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О., голова Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Пане Германе, скажіть, будь ласка, які дії ви пропонуєте зараз для того, щоб протистояти добудові «Північного потоку-2»? І якщо він таки буде добудований, яким буде стратегічний план нашої поведінки? Що ви будете пропонувати уряду України? Це перше.

Друге запитання. Ми знаємо, що Україна хоче приєднатися до Європейського зеленого курсу. Є амбітна мета збільшити частку відновлюваних джерел енергії до 70 відсотків в енергоміксі до 2050 року. Разом з тим уряд виходить з ініціативою про зниження «зеленого» тарифу, зміни меморандуму, домовленостей з інвесторами. Як ви збираєтеся досягати цих цілей, і як ви збираєтеся відновлювати довіру інвесторів, як міжнародних, так і національних?

І третє запитання. Ви сказали, що вам дістався зламаний механізм ринку. Скажіть, будь ласка, хто з ваших трьох попередників — міністрів, або це були депутати з монобільшості, буде нести відповідальність за цей злам?

Дякую.

ГАЛУЩЕНКО Г.В. Дякую. Стосовно «Північного потоку-2». Дивіться, це питання дійсно обговорювалося на всіх рівнях. І, до речі, те, що сьогодні відбувається в Європі з ринковою ціною на газ, є наслідком того, що робить наш сусід, щоб примусити їх до реалізації «Північного потоку-2». Взагалі ми розглядаємо «Північний потік-2» як зброю. Це не питання економіки і комерції. Ми розуміємо, що об'єм прокачки в 55 мільярдів кубів через «Північний потік-2» насправді є критично небезпечним... (Шум у залі).

Що ми будемо робити? Дивіться, ϵ декілька напрямів.

По-перше, давайте говорити про те, що це питання не ϵ закритим. ϵ приклад OPAL, який ввели в експлуатацію, а насправді він працю ϵ лише на 50 відсотків. Це теж опція, нам треба вимагати застосування ϵ вропейського законодавства до «Північного потоку-2». Це один напрям.

Другий напрям, про який ми думаємо — це, можливо, повернення до ідеї консорціуму газотранспортної системи, щоб забезпечити транзит територією України. Тому що, вибачте, обіцянки про те, що договір буде виконуватися і його виконання — це різні речі.

Тому треба вжити низку заходів. Безумовно, ми будемо далі протистояти реалізації цього проекту, але паралельно треба дивитися на те, кого з партнерів ми можемо залучити для того, аби забезпечити функціонування нашої вітчизняної системи.

Щодо «зеленого» тарифу. Насправді це питання... Дивіться, ви сказали 70 відсотків «зеленої» генерації в 2050 році...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Німченко Василь Іванович.

НІМЧЕНКО В.І., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа — За життя»). Прошу передати слово народному депутату Шуфричу.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України СТЕФАНЧУК Р.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шуфрич Нестор Іванович. Прошу.

ШУФРИЧ Н.І., голова Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа — За життя»). Дякую, пане головуючий. Шановний пане Германе, у мене два запитання до вас, вони доволі конкретні.

Перше запитання. Вчора на програмі «Право на владу» Юрій Вітренко визнав, що виробнича собівартість українського газу 2 тисячі 400 гривень. Ми розуміємо, що це включає інвестиційну складову, тобто подальший розвиток видобутку газу. Чому тоді НАК «Нафтогаз України» встановив середньорічну ціну 7 тисяч 960 гривень, а поточну — 11 тисяч 400 гривень? Адже цей газ належить народові України, він має право купувати його за собівартістю.

І друге запитання. Ми говорили з вами під час вашого призначення про те, що буде повернута пільга для користувачів, які споживають до 100 кіловат. На жаль, цього не відбулося. Скажіть, будь ласка, у чому причина і коли це відбудеться?

Дякую за увагу.

ГАЛУЩЕНКО Г.В. З вашого дозволу, розпочну з другого. Насправді, я про це вже говорив, ми над цим працюємо. Наступного тижня ви побачите конкретні розрахунки розміру цієї пільги за обсяг до 100 кіловат. Це приблизно обсяг споживання 16 мільйонів домогосподарств. Йдеться про 41 відсоток населення – тих, хто користується або споживає до 100 кіловат.

Стосовно питання щодо НАК «Нафтогаз України». Дивіться, те, що вчора було оприлюднено, стосовно місячного тарифу, який, як ви правильно кажете, становить понад 11 гривень... Цей тариф формується залежно від ціни на газ і відповідним чином розраховується. Але тут йдеться про те, що НАК «Нафтогаз України» перевів всіх своїх споживачів на річний тариф — 7,96, і цей тариф встановлюється на рік, до 1 травня наступного року. І на той тариф, місячний, який набагато більше, понад 11 гривень, людину ніхто не може змусити перейти. Тобто, якщо людина добровільно... Але ми чітко розуміємо, що ніхто добровільно на вищий тариф переходити не буде. Тому по факту на сьогодні, якщо подивитися на 3 мільйони контрактів, які НАК «Нафтогаз України» уклав зі споживачами, жоден споживач не перейшов на цей місячний тариф.

Тому питання в тому, що ціна на газ, якщо й далі буде спостерігатися дефіцит газу в Європі, який ϵ на сьогодні, безумовно, може бути ще вище в місячному вимірі, але це не стосується річного тарифу, який буде діяти до 1 травня.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Слово надається народному депутату Цимбалюку Михайлу Михайловичу, фракція політичної партії Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина».

ЦИМБАЛЮК М.М., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загально-державний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). «Батьківщина». Прошу передати слово фахівцю у сфері енергетики та житлово-комунальній галузі Олексію Кучеренку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексій Кучеренко. Прошу.

КУЧЕРЕНКО О.Ю., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (загально-державний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Дякую. Фракція «Батьківщина». Шановний пане міністре, при всій повазі і симпатії до вас, я адресую своє запитання Прем'єрміністру України, оскільки функціонал міністерства зусиллями реформаторів значно ослаблений за останні роки, і це питання до уряду.

Шановний пане Прем'єр-міністре, перше запитання: звідки ви берете цю ціну на газ, з якої стелі? Де логіка в тому, що ми зараз підвищуємо ціну на газ для теплокомуненерго, ціну на газ для населення і водночає списуємо величезні борги — 55 мільярдів, що були накопичені за минулі роки? У чому логіка цього процесу? Це перше запитання.

І друге. На ринку електроенергії катастрофічна ситуація, величезні борги. За це має відповідати Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг. Чому на засіданні Ради національної безпеки і оборони досі не розглянуто питання щодо її злочинної бездіяльності?

Дякую, і чекаю на відповіді.

ГАЛУЩЕНКО Г.В. Якщо дозволите, я би... Просто ця тема ближче всетаки мені особисто. Стосовно другого запитання.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. (Не чути).

Веде засідання Голова Верховної Ради України РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Пане міністре, будь ласка, сідайте.

Запишіться на виступи від... Час вичерпано, шановні колеги. Запишіться, будь ласка, на запитання до Прем'єр-міністра і міністрів, шановні колети.

Шуфрич Нестор Іванович.

ШУФРИЧ Н.І. Дякую, шановний Голово. У мене запитання і до Прем'єрміністра, і до міністра енергетики. Я продовжу.

Сьогодні Україна видобуває 14,2 мільярда кубів газу, рівно стільки необхідно для того, щоб забезпечити населення та підприємства, які надають комунальні послуги. Вчора на програмі «Право на владу» Юрій Вітренко визнав, що виробнича собівартість, а це означає з інвестиційною складовою, становить 2 тисячі 400 гривень. Чому українцям продають газ по 7 тисяч 960 гривень, середньорічний контракт? Ще раз підкреслюю, видобутого українського газу по 2 тисячі 400 гривень достатньо для того, аби забезпечити населення України. Так було, коли за це відповідав Бойко Юрій Анатолійович, і, заради справедливості скажу, що так було й коли за це питання відповідала Тимошенко Юлія Володимирівна. Чому при них це було можливо, а зараз люди переплачують втричі і вчетверо за газ, який належить народові України?

Дякую за увагу. Прошу...

ГАЛУЩЕНКО Г.В. Насправді давайте заради справедливості зазначимо, що ці контракти за тарифом 7,96 були укладені ще до призначення Вітренка на посаду. Це той спадок, який він отримав. І тому тут питання в тому, що треба шукати механізми розірвання укладених контрактів, бо ціна ϵ істотною умовою договору і в будь-якому випадку її змінити просто неможливо. Тобто треба взагалі вирішувати питання щодо розірвання відповідного контракту. Питання в тому, що фактично ці контракти вже існували.

Наскільки ймовірним є перегляд цієї ціни, виходячи з тих даних, про які ви зазначили, тобто, умовно, ціни видобутку і, відповідно, ціни, що закладена? Давайте ми з Юрієм Юрійовичем проведемо відповідну нараду, поговоримо, і тоді повернемося з відповіддю.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Камельчук Юрій Олександрович.

КАМЕЛЬЧУК Ю.О., член Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 124, Львівська область, політична партія «Слуга народу»). Передайте, будь ласка, слово Максиму Євгеновичу Дирдіну.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ще раз, кому? Дирдін Максим Євгенович.

ДИРДІН М.Є., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (одномандатний виборчий округ № 132, Миколаївська область, політична партія «Слуга народу»). Дякую. У мене запитання до Прем'єр-міністра

України. П'ятнадцятого квітня цього року Верховна Рада України ухвалила Постанову «Про звернення до Кабінету Міністрів України щодо вжиття невідкладних заходів з метою зниження ціни на електричну енергію для побутових споживачів, які постійно проживають у 30-кілометровій зоні атомних електростанцій». У мене запитання до вас: що Кабінетом Міністрів України зроблено для реалізації цієї постанови, які конкретні кроки?

Дякую.

ШМИГАЛЬ Д.А., *Прем'єр-міністр України*. Дякую. Так, підтверджую, що ми з вами неодноразово спілкувалися з цього приводу. Дійсно, була вжита низка заходів, замість трьох пільг зараз залишилося дві: нічний тариф плюс відповідне субсидіювання для 30-кілометрових зон. Але окремо Міністерство енергетики зараз в контексті розробки загальної стратегії цін на електроенергію, про яку сьогодні вже неодноразово тут зазначали, розробляє загальну концепцію цінової політики на електроенергію в державі, загальну для всіх. Там буде і пільга для всіх, можливо, і відповідні ціни, аж до ринкових, залежно від об'ємів споживання. Зараз така робота ведеться, і найближчим часом міністр енергетики її презентує.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Веніславський Федір Володимирович.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В., член Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово народному депутату Холодову Андрію Івановичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Холодов Андрій Іванович.

ХОЛОДОВ А.І., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Фракція «Слуга народу». Шановний пане Прем'єр-міністре, дивіться, діяльність Фонду державного майна за законом спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України. У 2020 році надходження від приватизації склали 2,2 мільярда гривень, з яких 1,1 мільярда від продажу готелю «Дніпро». Але податкова заборгованість підприємств перед управлінням Фонду державного майна зросла у 2020 році і на кінець року становила 2,9 мільярда гривень. При цьому від оренди державного та комунального майна держава недоотримала 2,8 мільярда гривень або 68 відсотків від запланованих надходжень. Це більше, ніж всі надходження від приватизації.

Чому так сталося? Бо фонд не спромігся підготувати необхідні підзаконні акти в установлені законом строки. Можливо і таке. Примірний договір оренди

був затверджений аж у вересні 2020 року. Тобто з січня по вересень взагалі не було зрозуміло, як укладати договори оренди.

Скажіть, будь ласка...

ШМИГАЛЬ Д.А. Цифри щодо надходжень від приватизації абсолютно вірні. Цього року згідно з планом передбачено 12 мільярдів гривень надходжень. Щодо діяльності фонду і цифр, які ви наводите, стосовно заборгованостей та фінансового результату, після вашого звернення фонду буде надано доручення підготувати повний звіт і надати його, зокрема і Верховній Раді Україні, і вам як народному депутату.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Скороход Анна Костянтинівна.

СКОРОХОД А.К., член Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 93, Київська область, політична партія «Слуга народу»). У мене запитання до міністра аграрної політики. Нами було підтримано законопроект про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо стимулювання створення та діяльності сімейних фермерських господарств (№ 6490-д), крім того Кабінетом Міністрів України було ухвалено Постанову «Про затвердження Порядку надання сімейним фермерським господарствам додаткової фінансової підтримки через механізм доплати на користь застрахованих осіб — членів/голови сімейного фермерського господарства єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» № 565 від 22 травня 2019 року, відповідно до якої держава взяла на себе зобов'язання частково компенсувати ЄСВ для малих фермерів, але за 2020 рік 90 відсотків компенсацій не відбулося. Малі фермери питають, чи потрібні вони державі, чи буде держава виконувати взяті на себе зобов'язання? Чи з введенням ринку землі вони більше не потрібні? Як їм бути з тим, що вони до сьогодні за 2020 рік не можуть здати звітність?

Також ϵ запитання до міністра культури та інформаційної політики України: чому пан міністр не виконав свою обіцянку, не поїхав в Переяслав розібратися з ситуацією, яка склалася навколо музею Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав», і яка ситуація з Вознесенським собором і дзвіницею, що просто розвалюються? Я на цьому вже неодноразово наголошувала.

КАРАНДЄЄВ Р.В., перший заступник міністра культури та інформаційної політики України. Це питання для нас не нове і, очевидно, для вас також. Міністр культури та інформаційної політики України Олександр Ткаченко володіє цією проблемою. Найближчим часом ми очікуємо на висновки правоохоронних органів, що здійснюють відповідні досудові розслідування в рамках порушених кримінальних справ. Після цього міністр буде готовий і має велике

бажання розглянути питання щодо керівництва цим важливим для української культурної спадщини закладом і нормалізації ситуації, що склалася.

Дякую за запитання.

ЛЕЩЕНКО Р.М., міністр аграрної політики України. Щодо ЄСВ. У зв'язку із створенням Міністерства аграрної політики і, відповідно, внесенням змін до бюджету на 2021 рік виникла затримка у зв'язку з формуванням відповідних бюджетних паспортів. Найближчим часом це питання буде врегульовано, оскільки Міністерство аграрної політики вже отримало відповідну суб'єктність і Державна казначейська служба України відкрила відповідні рахунки. Все працюватиме в штатному режимі, ми це питання врегулюємо.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Чорний Дмитро Сергійович.

ЧОРНИЙ Д.С. Прошу передати слово Максиму Заремському.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Заремський Максим Валентинович.

ЗАРЕМСЬКИЙ М.В., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 202, Чернівецька область, політична партія «Слуга народу»). Доброго дня! У мене звернення до Прем'єрміністра України. Протягом червня поточного року через інтенсивні опади на території округу почався розвиток повеневої ситуації. Зараз вона почала стабілізуватися, а рівень вони знижуватися, але подальший розвиток подій залежить від погодних умов. Жителів виборчого округу № 202 повенева ситуація турбує вже багато років, і зазвичай вона завдає шкоди зазначеним територіям.

Звертаюся до вас із проханням дати доручення розробити державну програму щодо захисту від повеневих ситуацій. Проблеми з дамбами, берегоукріплюючими та руслорегулюючими роботами потрібно вирішувати на державному рівні, з виділенням відповідного фінансування. Своє бачення я виклав у законопроекті № 4455, який вніс ще 3 грудня 2020 року, «Про захист населення та територій від повеневих ситуацій».

Також хочу звернути вашу увагу, що під час повеневого паводку 2020 року було завдано шкоди газопроводу «Джурів-Банилів», досі це питання не вирішено. Це Вижницький район Чернівецької області.

ШМИГАЛЬ Д.А. Дякую за запитання, воно дійсно актуальне. Кабінет Міністрів України зараз цим питанням опікується. Ми прийняли окреме рішення щодо передачі Державній службі України з надзвичайних ситуацій додаткових коштів для боротьби з можливими наслідками повеневих ситуацій. Але, крім цього, звичайно, їх треба упереджувати, бо боротися — це вже наслідок, і минулого року ми бачили всі ці приклади. Державне агентство водних ресурсів

України, Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів мають відповідні доручення, але після вашого звернення ми продублюємо ці доручення вже залежно від ситуації цього сезону для активізації роботи щодо створення протипаводкових споруд і всієї інфраструктури, а також інвентаризації того, що ϵ зараз. Тому що минулий рік показав, що жартувати з цим не можна

Дякую за ваше звернення, ми приймаємо його до роботи.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кисилевський Дмитро Давидович.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (одномандатний виборчий округ № 24, Дніпропетровська область, політична партія «Слуга народу») Прошу передати слово Олександру Аліксійчуку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Аліксійчук Олександр Васильович.

АЛІКСІЙЧУК О.В., член Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 154, Рівненська область, політична партія «Слуга народу»). Доброго дня, пане Прем'єр-міністре! Виборчий округ № 154, Рівненщина. У мене запитання до міністра енергетики. На сьогодні ми нарешті припинили імпорт електроенергії з країни-агресора і з Білорусі, який складав небагато — 0,5 відсотка нашого ринку, але все-таки ми припинили це ганебне явище. Проте на сьогодні ми маємо низку енергетичних товарів, таких як коксівне вугілля, вугілля антрацит, дизель, бензин. Імпорт цих товарів з Російської Федерації, з країни-агресора, наголошую, досягає 30-40 відсотків на нашому ринку і складає мільйони, а може й мільярди доларів. Чи маєте ви пропозиції щодо вирішення цієї ситуації: обмеження, диверсифікація?

I друге запитання. За останні дні ціна на електроенергію підскочила на ринку на 30 відсотків. Що робити комунальним підприємствам, до чого готуватися водоканалам, до чого готуватися людям, якщо...

ГАЛУЩЕНКО Г.В. Дякую за запитання. Стосовно імпорту. Саме Міністерство енергетики було ініціатором заборони імпорту, і ми про це волали, і ми про це писали, тому що це рішення, яке було прийнято комісією. І ми говорили, що це важливо, тому що особлива... Ми розуміємо, що це стратегічне питання, і імпортувати електроенергію з Російської Федерації не є коректним і правильним. Це насправді не вирішує жодних питань, а, навпаки, дестабілізує ринок.

Стосовно вугілля і решти. Дивіться, насправді основна мета, яку ми перед собою як міністерство ставимо і хочемо її досягти — це, дійсно, енергонезалежність. Тобто побудувати енергетичну систему таким чином, щоб ми не залежали ні від кого, і, безумовно, тут навіть питання не в тому, це Росія чи Білорусь,

тому що ϵ відповідний імпорт з Білорусі, ви знаєте, і дуже немалий, особливо це стосується дизельного палива.

Тобто питання в тому, що ми маємо здійснити низку кроків, щоб найближчим часом, умовно ми орієнтуємося на 2023 рік як момент синхронізації... В ідеалі ми маємо забезпечити абсолютну енергетичну незалежність держави. Так, це питання і щодо того, наскільки ми тут видобуваємо, вугілля зокрема, наскільки ми тут маємо можливість переробляти нафту і нафтопродукти. Тобто це важливі речі, які... Насправді Україна має потенціал до цього. Питання лише в тому, що треба на цьому зосередитися, здійснити низку заходів, щоб просто ми вийшли...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Лаба Михайло Михайлович.

ЛАБА М.М., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 70, Закарпатська область, політична партія «Слуга народу»). Доброго дня, пане Прем'єр-міністре! У мене є блок звернень до вас, і хотів би сказати, що Закарпаття вдячне вам за відгук на попереднє звернення. Хотів би звернутися до вас щодо берегоукріплення, звісно ж. Максим Заремський звертався до вас з цього приводу, ви вже відповіли. Також це питання є актуальним у Свалявському районі (Березники), в Кушниці, в Торуні, Лопушному Міжгірського району, Воловецькому, Великоберезнянському районах. Будь ласка, просимо до біди поновити ці програми фінансування будівництва берегоукріплень. Це перше.

Друге. Хочу довести до вашого відома, що на Закарпатті, на жаль, закриваються телевежі, які здійснювали трансляцію для мешканців Закарпаття. Сьогодні цю територію покриває здебільшого російське телебачення чомусь, тому що цифрове не покриває. Зверніть на це увагу.

І останнє, щодо призначення керівника Державного агентства лісових ресурсів України. Цей процес призупинено. Також Ужанський національний природний парк, повторюю.

Дякую.

ШМИГАЛЬ Д.А. Я коротко відповім. Дякую, шановний народний депутате. Стосовно протиповеневих заходів відповів, не буду повторюватися, це питання на контролі і ця робота буде проводитися профільними міністерствами, а також Державним агентством водних ресурсів України.

Стосовно телевеж. Не чув такої інформації. Беру просто також до роботи, і прошу Міністерство культури та інформаційної політики надати відповідний звіт щодо цієї інформації, якщо вона правдива. І також з'ясувати у чому справа, якщо це відбувається.

Стосовно Державного агентства лісових ресурсів України, також звертаюся до міністра захисту довкілля та природних ресурсів України з проханням відреагувати на запит народного депутата України.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шараськін Андрій Андрійович.

ШАРАСЬКІН А.А., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Дай Боже здоров'я! У мене запитання до міністра фінансів України. Хотів би нагадати, що у нас вже зафіксована державна політика стосовно ветеранів, особливо сучасних ветеранів. Хотів би звернути вашу увагу на наступне, і хочу, аби ви прокоментували. Чому, як і раніше, найбільш упослідженим міністерством в бюджетній декларації є Міністерство у справах ветеранів? Це перше запитання.

Друге, до міністра охорони здоров'я України. Ви відхилили «ветеранські пакети», але питання підвищення коефіцієнтів, які стосуються обслуговування ветеранів, так і не розглянуто. Якими будуть ваші дії щодо цього?

I до усіх членів Ради національної безпеки і оборони. Сьогодні прошу вас розглянути та дати відповідь на звернення міжфракційного депутатського об'єднання щодо санкційних...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кучеренко Олексій Юрійович.

Вибачте, відповідь.

МАРЧЕНКО С.М., міністр фінансів України. Шановний народний депутате, щодо врахування бюджетної декларації. На ветеранів коштів достатньо. Ви знаєте, що зараз бюджетна декларація знаходиться на розгляді в парламенті, і відповідно до Регламенту народні депутати та комітети розробляють свої пропозиції щодо бюджетної політики з урахуванням бюджетної декларації. Тобто ви можете надати свої пропозиції в загальному порядку, ми їх розглянемо і будемо доопрацьовувати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кучеренко Олексій Юрійович.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Фракція «Батьківщина». До Прем'єр-міністра, ще раз і спокійно в очікуванні відповіді.

Шановний Денисе Анатолійовичу! Останні роки нас, українців, переконували, що в Україні є ринок газу. Сподіваюся, зараз навіть дитина розуміє, що ніякого ринку газу немає і ціна на газ, по суті, встановлюється в кабінеті Президента, на нарадах, де присутні всі учасники і де з якоїсь стелі береться ця ціна. Скажіть, будь ласка, то, може, нам визнати, що НАК «Нафтогаз України» на сьогодні є монополістом офіційно, що ринку газу немає? І давайте встановлювати на газ справедливу ціну, а не ту, яка заведе населення, теплокомуненерго і всі інші суб'єкти у величезні борги, які ми з вами не будемо знати звідки списати.

І ще раз наполягаю на оцінці ролі незалежного регулятора, який спотворив все, що можна, виписуючи собі мільйоні премії. Незалежність не значить вседозволеність, він має відповідати за свої вчинки. Думаю, це співпадає... (Оплески).

ШМИГАЛЬ Д.А. Шановний народний депутате, стосовно цін на газ. В Україні запрацював і діє ринок газу, відкритий ринок газу. Ціна формується на біржах, зокрема і на міжнародних. Понад 80 постачальників постачають природний газ різноманітним споживачам, промисловим і приватним.

На сьогодні у НАК «Нафтогаз України» понад мільйон приватних споживачів — домогосподарств, які отримують газ за ціною річного продукту. Вона становить 7 гривень 96 копійок за 1 кубометр. Паралельно, звичайно, є біржові торги. Щомісяця встановлюється індикативна місячна ціна, місячний продукт. Місячним продуктом НАК «Нафтогаз України» користується нуль громадян України. Це дійсно індикатив на сьогодні. Немає бажаючих користуватися таким продуктом.

Тому протягом року, починаючи з 1 червня, була зафіксована ціна на газ від НАК «Нафтогаз України» у річному еквіваленті, вона становить 7 гривень 96 копійок. Всі приватні споживачі, зокрема і ті, хто приєднується до НАК «Нафтогаз України» зараз, отримують газ за ціною 7 гривень 96 копійок за кубометр. При цьому на світовому і внутрішньому ринках ми бачимо значні коливання цін, і на сьогодні індикативна ціна складає понад 11 гривень. Але це не означає, що ціна на серпень, вересень не може зменшитися. Тому, звичайно, НАК «Нафтогаз України» закликає людей слідкувати за коливаннями цін. Коли вони будуть меншими, можна буде приймати інші рішення.

Стосовно теплокомуненерго. Підписаний відповідний меморандум. Ми, звичайно, дякуємо Верховній Раді України за підтримку відповідного законопроєкту і очікуємо на його прийняття для того, щоб можна було виконати всі положення меморандуму спільно з міськими радами, з громадами і з теплопостачальними підприємствами. Дати їм змогу керувати тарифами у містах більш ефективно, ніж було до цього.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, час «години запитань до Уряду» вичерпаний. Дякую, пане Прем'єр-міністре. Дякую, шановні колеги.

Перш ніж ми перейдемо до Звіту Кабінету Міністрів України про виконання Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік», у нас є заява з проханням оголосити перерву, яку готові замінити на виступ. І прошу зібратися народних депутатів України, тому що вчора представники всіх депутатських фракцій та груп звернулися з пропозицією скасувати сьогодні перерву

з 12.00 до 12.30 і не проводити виступи народних депутатів «з різних питань». Тобто таким чином ми будемо працювати в режимі пленарного засідання і розгляду питань до 12.30, потім запити, і о 13.00 буде оголошено про закриття пленарного засідання.

Запросіть, будь ласка, народних депутатів для того, щоб ми могли проголосувати за вищезазначену пропозицію.

Шахов Сергій Володимирович.

ШАХОВ С.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування (одномандатний виборчий округ № 114, Луганська область, самовисуванець). Луганщина, депутатська група «Довіра». Шановні колеги, ми досі відчуваємо біологічну війну, яка триває у всьому світі. Але хочу повернутися в Україну, саме до тих територій, які на сьогодні окуповані. Нас очікує техногенна катастрофа, екологічна катастрофа, і вона вже розпочалася. На тій території, в Луганській області, припинили відкачування води на шахті «Голубовська». Вода «поперла» в шахту «Райдуга», після цього пішла в «Первомайськвугілля» і зараз рухається в шахту «Золоте», затопила два горизонти.

Я не зміг поставити запитання міністру енергетики: чому і хто хоче сьогодні зупинити і вимкнути електроенергію, і для чого? Це свідоме самогубство для вугільної галузі та всіх людей, які живуть на поверхні і не бачать, що робиться під землею. Ця вода піде в Сіверський Донець, після цього вб'є всю флору і фауну в Азовському морі. Вимагаю від Кабінету Міністрів України звернути увагу на цю проблему і не дати екологічним терористам вимкнути електричний рубильник на шахтах «Гірська», «Тошківська» ДП ДХК «Первомайськвугілля». Це дуже важливе питання. Це по-перше.

По-друге. Звертаюся, знову-таки, до Кабінету Міністрів України. Питання щодо заробітних плат шахтарів перед Днем шахтаря, перед Днем Конституції України. Знову 1 мільярд 200 мільйонів гривень заборгованості. Хотілося б поставити запитання міністру фінансів України, міністру енергетики України. Проблема не вирішується. Коли це закінчиться? Коли все-таки припинять грабувати звичайного робітника, який сидить на глибині тисячі метрів під землею і відчуває себе викинутим на узбіччя? Країна не дбає сьогодні про власну енергетику, думаючи, як закупити електроенергію в Білорусі або в Росії. Треба розвивати свій вугільний басейн, розвивати свою вугільну галузь. І у нас цього вистачає, 100 мільярдів тонн вугілля лежить на Луганщині. Чому не звертають на це увагу? Чому вугілля везуть з Африки та з Єгипту? Просто вбиваючи власну енергетику, вбиваючи власного роботягу — шахтаря.

Звертаюся до вас, парламентарі. Підпишіть проект постанови, який ми з Михайлом Волинцем будемо пропонувати зараз залу і звертатися до міністра енергетики та Прем'єр-міністра України.

Дякую (Оплески).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставиться на голосування пропозиція щодо скасування на цьому пленарному засіданні перерви з 12.00 до 12.30, а також щодо того, щоб сьогодні зробити виняток та не проводити виступи народних депутатів «з різних питань». Немає заперечень? Всі готові голосувати?

Ставлю вищезазначену пропозицію на голосування. Прошу її підтримати та проголосувати.

«За» – 234. Рішення прийнято. Дякую.

Переходимо до наступного питання порядку денного. До вашого розгляду пропонується Звіт Кабінету Міністрів України про виконання Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік». Відповідно до статті 162 Регламенту Верховної Ради України розгляд звіту відбудеться за процедурою повного обговорення.

Пропонується наступний порядок розгляду цього питання. Доповідь міністра фінансів України — до 10 хвилин, відповіді міністра фінансів України на запитання народних депутатів — до 6 хвилин, співдоповідь Голови Рахункової палати — до 5 хвилин, відповіді на запитання — до 6 хвилин, співдоповідь представника Комітету з питань бюджету — до 5 хвилин. Далі виступи від депутатських фракцій та груп — 21 хвилина (кожна фракція по 3 хвилини) і виступи народних депутатів — до 6 хвилин. І після цього завершуємо розгляд даного питання. Шановні колеги, немає заперечень? Немає.

До слова для доповіді запрошується міністр фінансів України Сергій Михайлович Марченко.

МАРЧЕНКО С.М. Шановний Голово Верховної Ради України! Шановні народні депутати! На виконання вимог Бюджетного кодексу та Регламенту Верховної Ради України представляю вашій увазі Звіт про виконання Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік».

Розпочну з тих умов, в яких наш уряд розпочав свою роботу в 2020 році. Це розгортання пандемії COVID-19, падіння економічної динаміки, невиконання секвестрованого бюджету. Фактично діра в бюджеті на 1 травня становила 44 мільярди гривень, була відсутня програма співробітництва з Міжнародним валютним фондом. Для мене як для міністра фінансів ключовим завданням на 2020 рік було укріплення фіскального каркасу та пошук ресурсу для боротьби з пандемією та її наслідками. Насамперед моя увага була зосереджена на забезпеченні ефективного функціонування податкової та митної служб, виконанні ними планових показників надходжень, латання фінансових дірок, що утворилися за перші чотири місяці та забезпечення стабільних надходжень для фінансування

пріоритетних видатків на боротьбу з пандемією, підтримку людей та бізнесу, налагодження та поглиблення співпраці з МВФ та міжнародними партнерами.

Умови, в яких реалізовувався бюджет 2020 року, відверто скажу, були складними, але результати, яких ми досягли завдяки злагодженій роботі та підтримці Президента України, парламенту та уряду, дозволили нам не лише гідно завершити 2020 рік, але й створити підгрунтя для економічного зростання вже цього року.

Прогрес України був оцінений міжнародною спільнотою. Україна стала єдиною державою в світі, якій міжнародні рейтингові агенства *Moody's* та *R&I* підвищили кредитний рейтинг під час пандемії. У червні було підписано програму співробітництва з МВФ. У рамках підготовки меморандуму кількість зобов'язань було знижено з 17 до 12 та отримано перший транш на суму 2,1 мільярда доларів США. Також було отримано два транші макрофінансової допомоги від Європейського Союзу на суму 1,1 мільярда євро.

Ефективна робота з інвесторами дозволила залучити для фінансування бюджету близько 640 мільярдів гривень, зокрема в грудні було проведено розміщення 12-річних облігацій зовнішньої державної позики на суму 600 мільйонів доларів за найнижчою в історії України дохідністю в 6,2 відсотка.

Український офіс з управління державним боргом став найкращим в Центральній та Східній Європі за версією *GlobalMarkets Awards*. Крім того, минулого року було підписано 12 договорів з міжнародними фінансовими організаціями щодо залучення пільгових кредитних ресурсів на 2,5 мільярда доларів США.

Ми виконали наше ключове завдання на 2020 рік — забезпечили виконання бюджету за доходами та закрили діру перших місяців у розмірі 44 мільярда гривень. Якщо в перші три місяці план виконувався лише на 87 відсотків, то вже у травні нам вдалося забезпечити стовідсоткове виконання бюджету, а в червні, вперше з початку року, планові показники загального фонду були перевиконані на 5,5 відсотка.

Позитивний тренд продовжувався й надалі протягом року. Загалом показник перевиконання доходів Державного бюджету на 2020 рік становив 54 мільярди гривень і в казну надійшло 1,1 трильйона гривень. Досягти цього вдалося завдяки підвищенню ефективності адміністрування податків і зборів, ліквідації схем з ухилення від сплати ПДВ та реформування податкових і митних органів. Надходження внутрішнього ПДВ у 2020 році склали майже 126 мільярдів гривень, що більше індикативу на 40 мільярдів гривень. Податкова ефективність цього податку в середньому за 2020 рік склала 3,1 відсотка проти 1,8 у 2019 році.

Тезисно хотів би окреслити те, що було зроблено у податковій і митній сферах. У податковій сфері підвищено ефективність організації системи моніторингу податкових накладних. Вперше за останні 20 років забезпечено повний розрахунок держави за своїми зобов'язаннями щодо відшкодування ПДВ, у тому числі повернуто понад чотири мільярди гривень заборгованості попередніх років. З 1 серпня 2020 року запроваджені безкоштовні програмні РРО. Запущено єдиний рахунок для сплати податків і зборів, передбачено новий формат подання звітності про нарахування ЄСВ та ПДФО, забезпечено реалізацію Плану дій

BEPS. Стосовно трансформації української митниці. Запроваджено спрощення проходження митних формальностей для розвитку міжнародної торгівлі. Запущено експериментальний проект тестування митників, затверджено плани облаштування пріоритетних пунктів пропуску.

3 1 січня податкова і митниця перейшли до функціонування у форматі єдиної юридичної особи. Це означає усунення дублювання функцій та процедур, посилення інституційної спроможності фіскальних органів, забезпечення прозорої діяльності.

Таким чином виконана робота з реформування фіскальних органів та стабілізація ситуації з надходженням дозволила утримати дефіцит державного бюджету на значно нижчому рівні, ніж планувалося. Фактичний розмір дефіциту бюджету 2020 року склав 5,2 відсотка ВВП при плановому 7,5 відсотка. Тобто потреба у боргових зобов'язаннях або запозиченнях була зменшена на 81 мільярд гривень.

Політику зниження дефіциту бюджету ми плануємо продовжувати й надалі. У 2024 році цей показник має досягти 2,7 відсотка ВВП. У 2020 році всі пріоритетні видатки були профінансовані вчасно і в повному обсязі. Капітальні видатки зросли до 95 мільярдів гривень.

У рамках «ковідного» фонду, який був створений для оперативного реагування на виклики пандемії, розвитку економіки та підтримки громадян і бізнесу, було профінансовано видатки на суму 78,4 мільярда гривень. Кошти були спрямовані на вирішення нагальних питань у соціальній сфері, посилення спроможності системи охорони здоров'я, стимулювання економіки, забезпечення правопорядку, у сфері освіти, на часткове відновлення видатків за скороченими програмами. Зокрема, за рахунок «ковідного» фонду було надано допомогу 127 тисячам дітей ФОПів на суму 1,3 мільярда гривень, 471 тисяча ФОПів отримали допомогу в розмірі 8 тисяч гривень під час локдауну. Близько 70 тисяч медиків отримали «ковідні» доплати, придбано медичне обладнання, зокрема 200 апаратів ШВЛ, 161 комп'ютерний томограф, реконструйовано 198 приймальних відділень. Півтора мільярда гривень було направлено на забезпечення подачі кисню ліжковому фонду закладів охорони здоров'я. На закупівлю засобів захисту учасникам освітнього процесу було направлено 600 мільйонів гривень. Для вакцинації населення було закуплено 2 мільйони доз вакцин. Це в 2020 році.

Незважаючи на кризу та падіння економіки, за ініціативою Президента України та з метою реалізації Програми діяльності Кабінету Міністрів України було підвищено мінімальну заробітну плату. Було проіндексовано пенсії для 10 мільйонів пенсіонерів, а тим громадянам, кому виповнилося більше 80 років, запроваджено помісячну компенсаційну виплату в розмірі 500 гривень. На виплату державної соціальної допомоги у 2020 році спрямовано 59 мільярдів гривень. Видатки зведеного бюджету на охорону здоров'я у 2020 році склали 176 мільярдів гривень, що майже на 50 мільярдів гривень або на 37 відсотків більше, ніж у 2019 році. Цей показник є найвищим за останні роки і складає 4,2 відсотка ВВП.

У 2020 році видатки зведеного бюджету на освіту склали 253 мільярди гривень. Загалом обсяг ресурсу становив 6 відсотків валового внутрішнього продукту. Були здійснені виплати в повному обсязі заробітної плати понад 460 тисячам вчителів. Понад 17 тисяч дітей з особливими освітніми потребами отримали доступ до якісної освіти. Здійснені суттєві капітальні вкладення в Нову українську школу. На фінансування дорожньої галузі спрямовано 124 мільярди гривень, це у 2,5 разу більше, ніж за попередній рік, що становить 3 відсотка ВВП.

Також була суттєва підтримка громадян та бізнесу за державною програмою «Доступні кредити 5-7-9%». Було укладено майже 7,5 тисячі кредитних договорів — це 17,5 мільярда гривень. Вдалося створити майже 10 тисяч робочих місць та зберегти понад 121 тисячу діючих.

Запроваджено новий інструмент кредитних гарантій. На 17 відсотків зріс кредитний портфель малих та мікропідприємств. Процентна ставка за довгостроковими кредитами також знизилася.

Були створені умови для запровадження в 2020 році дворівневої моделі міжбюджетних відносин, загальний фінансовий ресурс на регіони склав 161 мільярд гривень.

Підтримка національної безпеки і оборони була найвищою за всю історію України і становила 249 мільярдів гривень, це на 14 відсотків більше, ніж попереднього року.

Наприкінці зазначу, що прийшовши на посаду міністра фінансів України, я чітко розумів стратегічні напрями роботи в цій сфері. Була визначена дорожня карта, і ми її виконували ретельно, досягли макроекономічної стабільності для того, щоб забезпечити подальший розвиток держави.

Дякую за увагу (Оплески).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, запишіться на запитання до міністра фінансів України.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **СТЕФАНЧУК Р.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народній депутатці України Васильченко Галині Іванівні, фракція політичної партії «Голос».

ВАСИЛЬЧЕНКО Г.І., член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (одномандатний виборчий округ № 118, Львівська область, політична партія «Голос»). Шановний пане міністре, я вже не вперше ставлю це запитання. Багато разів зверталися і до вас, і до керівника Державної податкової служби України стосовно того, коли будуть скасовані неправомірні борги ФОПам, які були звільнені минулого року від

сплати єдиного податку органами місцевого самоврядування. Але, на превеликий жаль, податкова не впоралася зі своїми завданнями і нарахувала їм ці неправомірні борги. Я буквально нещодавно, кілька тижнів тому, отримала останню, чергову відповідь від керівника податкової про те, що нарешті начебто технологічне рішення знайдено. Але, спілкуючись з підприємцями, вкотре чую, що, на жаль, проблема й досі існує.

МАРЧЕНКО С.М. Шановні народні депутати! Дійсно, іноді трапляються технічні збої. Ми питання, звичайно, вивчимо і вирішимо. Я вважаю, що це лише поодинокі випадки, тому що всім ФОПам минулого року була надана досить суттєва підтримка, зокрема 8 тисяч гривень, про які було вже було згадано в моїй доповіді. Я це питання візьму на особистий контроль і буду вирішувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кириленко Іван Григорович, фракція «Батьківщина». Соболєв Сергій Владиславович.

СОБОЛЄВ С.В., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Пане міністре! Однією з ключових вимог нашої фракції при формуванні звітного бюджету на 2020 рік, а також бюджету на 2021 рік була освітянська і медична субвенції. Це заробітні плати освітян і відповідний рівень заробітних плат медичних працівників, який було гарантовано.

Скажіть, будь ласка, яким чином ми дійшли до того, що зараз у більшості областей України вчителі, які готуються або вже пішли у відпустку, не мають змоги повністю отримати кошти, закладені в бюджеті? На жаль, така ж ситуація була і з бюджетом попереднього року, щодо виконання якого ви зараз звітуєте. У чому ключова проблема? Як її вирішити? Бо ми всі розуміємо, що без цього ми далі рухатися не зможемо.

Дякую.

МАРЧЕНКО С.М. Шановний народний депутате! Хочу вам офіційно повідомити, що на 1 січня 2020 року заборгованості з виплати заробітних плат в бюджетній сфері не існувало. Зазначені вами проблеми ми зараз ретельно вивчаємо. У нас є резерв освітньої субвенції в цьому році, 600 мільйонів гривень, і ці кошти будуть спрямовані на вирішення цих проблемних питань на територіях, де вони виникли.

Причина виникнення цих проблем — неоптимальна формула розподілу освітньої субвенції. Тому що неоптимізованість мережі іноді призводить до того, що на певних територіях, а це декілька поодиноких випадків, це не масова ситуація, виникають такі проблеми. Ми зараз активно працюємо з цими територіями, здійснюємо відповідне наближення. Я відповідально заявлю, що питання буде вирішено найближчим часом.

Веде засідання Голова Верховної Ради України РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мороз Володимир Вікторович.

MOPO3 В.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 59, Донецька область, політична партія «Опозиційна платформа — За життя»). Передайте, будь ласка, слово Олександру Сергійовичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колтунович Олександр Сергійович.

КОЛТУНОВИЧ О.С., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа — За життя»). Дякую. Шановний Дмитре Олександровичу! Шановний пане міністре! Ознайомилися з вашими документами, що були подані до Верховної Ради України, і уважно слухали вашу доповідь.

Перше, що мене цікавить. Колега, який щойно передав мені слово, Володимир Мороз із Донецької області, цікавиться фінансуванням інвестиційних програм вуглевидобувної галузі.

Друге. Щодо усунення заборгованості з виплати заробітних плат. Я думаю, ви знаєте про цю проблему. Нас цікавить, коли буде врегульовано це питання.

Третє, щодо самого державного бюджету. Мене цікавить питання фіскально-бюджетної паритетності. Якщо говорити про наповнення бюджету, про окремі податки і збори, як, за вашими оцінками, на це вплинуло, наприклад, зниження ПДВ з 20 до 14 відсотків або скасування ПДВ для окремих категорій громадян? Чи відобразилося це на показниках минулого року і як відобразиться цього року?

Дякую за відповіді на ці запитання.

МАРЧЕНКО С.М. Розпочну з останнього запитання, щодо податкових змін. Ви знаєте, що Міністерство фінансів є послідовним прихильником фіскальної консолідації і стабільності податкової системи. Вплив згаданих вами змін поки ще не можна оцінити. Можна буде оцінити трошки пізніше, за результатами декількох місяців. Йдеться про 2021 рік.

Щодо шахтарів. Ви знаєте, ми всі питання шахтарів закриваємо. Нам складно, тому що є нерозуміння щодо того, чому, умовно кажучи, ми маємо фінансувати галузь. Але є проблема в соціальній сфері — це заробітні плати шахтарів, і ми готові їх максимально забезпечувати. У даному випадку, попри те, що призначення в бюджеті ϵ , ми знайшли можливість зробити наближення, це було зроблено буквально місяць тому, і питання, які стосуються шахтарів, були закриті. Я не бачу в цьому особливої проблеми.

Питання щодо наведення порядку в галузі дійсно назріло, і я думаю, що з призначенням нового міністра ви зможете з ним активно вирішити ці питання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бондар Михайло Леонтійович.

БОНДАР М.Л., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 119, Львівська область, політична партія «Європейська солідарність»). Дякую. Передайте, будь ласка, слово Гео Леросу.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **СТЕФАНЧУК Р.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Гео Лерос. Прошу.

ЛЕРОС Г.Б., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні друзі, вчора я побачив допис Андрія Єрмака, як він вболіває за збірну України. Хотів би від імені Андрія Єрмака вибачитися перед Російською Федерацією, бо ми всі тут знаємо, що він представляє в Україні виключно її інтереси. Він допустив помилку, тому вибачте, найближчим часом він виправиться, зіллє ще якусь спецоперацію.

I до вас запитання. Попередній доповідач, пан Галущенко, розповів, що попередні міністри знищували сферу енергетики, через це у нас великі проблеми в цій галузі. Що ви персонально як міністр зробили для того, щоб зберегти цю сферу, щоб не було такої кричущої ситуації у сфері енергетики?

Дякую.

МАРЧЕНКО С.М. Ви знаєте, уряд і міністр фінансів, і попередній міністр фінансів не знищували, а допомагали врятувати вугільну сферу. Це моя вам відповідь. І кошти, які ми знаходили для виплати заробітних плат шахтарям, цьому підтвердження. Ми їх знаходили минулого року, вони передбачені у бюджеті цього року, і всі питання, пов'язані з шахтарями, ми знайдемо можливість закрити.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Час на запитання вичерпано. Будь ласка, сідайте, Сергію Михайловичу.

До співдоповіді запрошується Голова Рахункової палати Валерій Васильович Пацкан.

ПАЦКАН В.В., Голова Рахункової палати. Шановний Дмитре Олександровичу! Шановні народні депутати, члени уряду та запрошені! Рахункова палата здійснила аналіз виконання Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» і затвердила відповідні висновки. Коротко зупинюся на тому, що впливало на виконання бюджету на 2020 рік, що спостерігається цього року і що варто врахувати при формуванні бюджету на наступний рік.

Перше — 2020 рік був непростим для нашої країни. В умовах пандемії COVID-19 економіка впала на 4 відсотки, на 9,5 відсотка зросло безробіття і до 3,1 мільярда гривень прострочена заборгованість із виплати заробітних плат, яка досягла найвищого рівня, починаючи з 2010 року. Реагуючи на ситуацію, парламент 17 разів вносив зміни до Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік», і, як результат, основні показники бюджету значно змінилися. Цього року зміни до бюджету вносилися вже тричі.

Друге. Уряд вперше не затвердив бюджетну декларацію і Державний бюджет на 2020 рік формувався без стратегічних орієнтирів.

Третє. Реальні доходи державного бюджету зменшилися на 1,8 відсотка порівняно з попереднім роком. Окремі доходи взагалі не отримані, зокрема 4,4 мільярда гривень плати за ліцензії на азартні ігри. Як наслідок — на цю суму не було профінансовано видатки на модернізацію лікарень та шкіл.

Четверте. П'ять відсотків державного бюджету або 68 мільярдів гривень не проведені. Це найбільший показник, починаючи з 2015 року. Через неякісне планування і неналежну організацію роботи міністерств на початку грудня не було використано 93 мільярди гривень. Протягом 2020 року уряд прийняв 76 рішень про зміну видатків за кожною четвертою програмою. За окремими бюджетними програмами кілька разів. Цього року уряд ухвалив вже 14 рішень про зміну видатків.

П'яте. У 2020 році в державному бюджеті створили фонд боротьби з COVID-19 обсягом 65 мільярдів гривень, який протягом року збільшився до 81 мільярда гривень. Рішення про розподіл коштів фонду приймав уряд. Через неякісне планування і несвоєчасні рішення не було використано 12 мільярдів гривень, а частину коштів було направлено авансом за ще непоставлені товари.

Шосте. У 2020 році дефіцит державного бюджету став найбільшим за останні 10 років і становив 218 мільярдів гривень. Існування значного дефіциту бюджету призводить до руху по борговій спіралі. Для виконання бюджету уряд запозичив 640 мільярдів гривень, проте залучати кошти на прийнятних для нас умовах стає дедалі складніше, а ненадходження передбачених коштів призвело до несвоєчасного проведення видатків. У травні, листопаді та грудні були затримки з оплатами захищених статей бюджету. Майже 50 відсотків усіх незахищених статей видатків грудня було проведено після 28 грудня, коли уряду вдалося запозичити кошти.

У першому кварталі 2021 року кошти від зовнішніх державних запозичень так і не надійшли, тож для фінансування загального державного бюджету залучалися кошти з єдиного казначейського рахунку.

Сьоме. За рік на 28 відсотків збільшився обсяг державного і гарантованого державою боргу, він досяг 2,5 трильйона гривень. На його обслуговування та

погашення спрямовано 512 мільярдів гривень — це майже третина видатків бюджету.

Шановні колеги, задумайтеся, фактично кожен українець має 61 тисячу боргу! За його обслуговування та погашення кожен із нас у минулому році заплатив 12 тисяч 300 гривень. Незастосування обмежувальних норм Бюджетного кодексу щодо боргу погіршує основні показники боргової безпеки держави.

Шановні народні депутати, сподіваюся, пропозиції Рахункової палати будуть враховані при виконанні державного бюджету на поточний рік, опрацьованої і поданої урядом Бюджетної декларації на цей рік і підготовці попереднього проекту Державного бюджету на 2022 рік.

Дякую за увагу (Оплески).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякуємо вам.

Шановні колеги, запишіться, будь ласка, на запитання до Голови Рахункової палати.

Слово надається Павленку Юрію Олексійовичу, фракція політичної партії «Опозиційна платформа – За життя». Будь ласка.

ПАВЛЕНКО Ю.О., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа — За життя»). Прошу передати слово Олександру Колтуновичу, а Рахунковій палаті подякувати...

КОЛТУНОВИЧ О.С. Дякую, шановний головуючий. Перше важливе запитання щодо непрозорих видатків, капітальних видатків в рамках Великого будівництва, точніше, якщо ми говоримо про бюджетні статті, йдеться про Державний дорожній фонд. Це перше. Чи виявлені у вас відповідні неточності, можливо, розбіжності? Тому що у нас ϵ багато зауважень з боку опозиції щодо того, що там кошти використовуються нераціонально.

Друге. Щодо фонду боротьби з COVID-19. Нам відомі факти, що перекидалися кошти з цього фонду, також були непрозорі «проводки». Якою ϵ їх подальша доля?

Третє. Щодо фондів Президента. Ми неодноразово вносили зміни, перекидали кошти в різних обсягах на певні проєкти і програми. Чи ϵ у вас як у Рахункової палати факти того, що ці кошти також використовувалися не за цільовим призначенням?

Дякую за відповідь.

ПАЦКАН В.В. Дякую за запитання. Розпочну з останнього, тому що безпосередньо до нас як до Рахункової палати звернення щодо використання коштів з фондів Президента не надходило. Якщо такі звернення будуть, ми будемо вносити їх до нашого позачергового плану і проводити аудит.

Два перші запитання спробую об'єднати. Зараз нами розпочато аудит фонду боротьби з COVID-19. Він стосуватиметься всіх аспектів, всіх коштів, які були виділені на боротьбу з COVID-19, зокрема будівництва, доплат медикам, доплат комунальним службам, закупівлі кисню, модернізації лікарень і решти речей. Наприкінці цього року аудит буде сформований, і я готовий запросити народних депутатів до нас на засідання Рахункової палати і потім вже безпосередньо ознайомити з результатами, якщо буде необхідність, в комітетах або навіть з трибуни Верховної Ради України.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату Немирі Григорію Михайловичу, фракція політичної партії «Батьківщина». Будь ласка. Соболєв. Прошу.

СОБОЛЄВ С.В. Шановний пане Голово! Фракція «Батьківщина. Ви ж чудово розумієте, що коли запозичення становлять 92 відсотки від того, що треба віддавати або навпаки, це означає, що країна потрапила в колапс невиконання своїх зобов'язань, і піраміда, яка вибудовувалася декілька років завдяки облігаціям внутрішніх державних позик та іншим запозиченням, фактично зараз наближається до свого краху. У вас завжди є рекомендації. Що б ви порекомендували уряду для того, щоб зупинити цей шлях до краху фінансової системи України через постійні запозичення і повернення боргів?

Дякую.

ПАЦКАН В.В. Дякую за запинання. Я щойно тут фіксував, що, дійсно, третина коштів минулого року була спрямована на відсотки за боргами. Станом на зараз борг, я теж вас інформував, становить 2,5 трильйона гривень. Що необхідно? Нам необхідні зовнішні запозичення. Якщо уряд буде спроможний запозичити кошти під низькі відсоткові ставки, а ми не будемо запозичувати на внутрішньому ринку під облігації внутрішньої державної позики, тоді ця ситуація може бути врегульована.

Скажу наступне. У нас серпень-вересень критичні. Це повернення 2,2 мільярда доларів боргів. Думаю, що уряд зараз буде спрямовувати всі зусилля на те, щоб ці кошти були спрямовані саме на погашення тих боргів, щодо яких наша держава взяла зобов'язання. А для того, щоб нам менше запозичувати, необхідно збільшувати дохідну частину, необхідно виводити з тіні економіку і наповнювати бюджет.

Хочу зафіксувати, що, дійсно, станом на 1 червня податкова перевиконала свій план на 26 мільярдів гривень, митниця — на 5,3 мільярда. Сподіваюся, що така тенденція щодо надходження коштів до державного бюджету буде тривати й на далі.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату Костенку Роману Васильовичу, фракція «Голос».

КОСТЕНКО Р.В., секретар Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Прошу передати слово Ярославу Железняку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ярослав Железняк. Будь ласка.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Валерію Васильовичу, дякую за презентацію. Справді, добрий матеріал. Хотів би, щоб ви частіше спілкувалися з Міністерством фінансів. Мені здається, це дало би синергію.

У продовження попереднього запитання. У нас недобір по запозиченням більш, ніж 27 відсотків, 73,4 відсотка, якщо я не помиляюся, ми змогли запозичити від того, що планували. Я повністю з вами згоден, що в серпні-вересні нас чекають складні часи, тому що треба багато виплачувати.

Моя запитання дуже просте. Який дефіцит бюджету ми можемо очікувати, якщо, не дай Боже, Міжнародний валютний фонд та інші міжнародні партнери не встигнуть надати нам транш до цього часу? І які статті бюджету насамперед будуть відчувати дефіцит, і фактично на чому буде економити уряд?

Дякую.

ПАЦКАН В.В. Я все-таки сподіваюся, що ми отримаємо транш для того, щоб врегулювати ситуацію. Які статті видатків? Звичайно, це всі програми. Я думаю, що все-таки захищені статті залишаться, заробітні плати і решта, а програми можуть бути зупинені. Але сподіваюся, до цього не дійде. Сподіваюся, ми все-таки зможемо запозичити кошти або збільшити надходження до державного бюджету, як я щойно проінформував вас по митниці та податковій. Все залежить від нас і від успішних дій уряду, зокрема Міністерства фінансів, в частині запозичення коштів.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Це останнє запитання. Зінкевич Яна Вадимівна, фракція політичної партії «Європейська солідарність». Будь ласка.

ЗІНКЕВИЧ Я.В., секретар Комітету Верховної Ради України з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Ніні Петрівні Южаніній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Ніно Петрівно Южаніна.

ЮЖАНІНА Н.П., член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні колеги! Шановні українці! Ми щойно почули цифри і мали би їх більш детально проаналізувати. Мінус 4 відсотки економіки, мінус 4 відсотки ВВП і плюс 9,5 відсотка безробіття. Пане Прем'єр-міністре, навіщо ви постійно обдурювали народ, говорячи про створення 500 тисяч робочих місць, якщо безробіття зросло на мінус мільйон робочих місць?

Пане Валерію, скажіть, будь ласка, все-таки ось цей найбільший дефіцит бюджету, чи можете ви хоча б проаналізувати, чому ми так впали під час карантину, локдаунів, які саме галузі постраждали?

І що хотілося б почути від міністра фінансів. Не треба говорити про речі, яких немає, треба було пояснити, чому так склалося, які галузі постраждали, щоб ми зрозуміли, що ви праві. Ви озвучили ту інформацію, яка не цікавить нас. Дайте людям повну, достовірну інформацію, що відбулося з економікою у 2020 році, і тоді ми будемо вас розуміти. А так виходить, що це...

ПАЦКАН В.В. Почну спочатку. Ми готові надати розширену інформацію, презентацію, яку я сьогодні так само тут представляв, готовий вам надіслати і готовий по кожній цифрі з вами пройтися або в комітеті, або в стінах Рахункової палати.

Чотири відсотки — це все було зумовлено спадом економіки. По галузях. Ви знаєте, що лише зараз наші найбільші промислові галузі почали працювати, почали експортувати. Так, дійсно, станом на сьогодні у нас почалися надходження. Це не тому, що всі ідеально почали працювати, а тому що ϵ збіг факторів, який спричинив ріст надходжень до державного бюджету. Думаю, що безпосередньо міністр фінансів може дати більш детальну відповідь. Якщо треба, ми готові разом з Міністерством фінансів проінформувати народних депутатів в частині того, чому впала економіка.

Наш звіт ϵ більш детальним, більш широким. Якщо буде необхідність, я готовий його надіслати вашій фракції або до комітету.

Дякую за запитання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Валерію Васильовичу. Займіть, будь ласка, своє місце.

Шановні колеги, до співдоповіді запрошується голова Комітету Верховної Ради України з питань бюджету Юрій Юрійович Арістов. Будь ласка.

АРІСТОВ Ю.Ю., голова Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановний Руслане Олексійовичу! Шановні народні депутати та запрошені! Комітет з питань бюджету розглянув урядовий Звіт про

виконання Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» з урахуванням висновків Рахункової палати. У листі-висновку комітету надано детальний аналіз звіту та вказані проблемні питання виконання бюджету. Зокрема, доцільно звернути увагу на таке.

Закон України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» було прийнято за півтора місяця до початку планового періоду, але протягом року внесено багато змін, що переважно було спричинено об'єктивними факторами, пов'язаними з COVID-19. У результаті загальні параметри Державного бюджету України суттєво змінилися. Уточнений план доходів загального фонду було перевиконано майже на 19 мільярдів гривень. Це стало можливим як завдяки зменшенню відповідних планових показників, так і в результаті покращення роботи податкових органів з адміністрування податків. Державних гарантій надано в обсязі 48,5 мільярда гривень, що дало змогу залучити кредитні ресурси, зокрема 23,5 мільярда гривень для будівництва і ремонту тисяч кілометрів доріг, 15 мільярдів гривень — на виконання зобов'язань НЕК «Укренерго» і модернізацію мережі ліній електропередач, 3 мільярди гривень — на закупівлю літаків Державним підприємством «Антонов», майже 4 мільярди гривень — для підтримки малого та середнього бізнесу через інструмент портфельних гарантій.

У другій половині року спостерігалася недостатність ресурсу загального фонду через невиконання плану надходжень, у зв'язку з чим залучалися значні обсяги коштів єдиного казначейського рахунку. Тому належить покращити якість помісячного планування надходжень і витрат та здійснити заходи щодо поліпшення ліквідності такого рахунку.

Видатки загального фонду проведено в обсязі на 39 мільярдів гривень менше бюджетних призначень. Здійсненню багатьох видатків у запланованих обсягах завадило несвоєчасне затвердження порядку використання коштів та паспортів бюджетних програм головними розпорядниками.

Особливістю Державного бюджету на 2020 рік було створення у його складі фонду боротьби з COVID-19, завдяки якому уряду вдалося оперативно відреагувати на виклики, пов'язані з пандемією. Загалом кошти фонду витрачено в сумі 66,5 мільярда гривень або 82 відсотки від уточненого плану. Зокрема, з фонду більш як 19 мільярдів гривень спрямовано на охорону здоров'я, включно із закупівлею апаратів ШВЛ, засобів індивідуального захисту, подачею кисню, підвищенням заробітної плати медикам. Майже 16 мільярдів гривень було витрачено на соціальний захист в частині надання допомоги підприємцям, допомоги по безробіттю, виплат у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю, 26 мільярдів гривень — на стимулювання економіки.

Комітет невідкладно розглядав відповідні пропозиції уряду та за результатами аналізу фінансово-економічного обгрунтування їх погоджував, зважаючи на необхідність термінового вирішення відповідних питань.

Дебіторська заборгованість за видатками загального фонду зросла на 41 відсоток, тому питання здійснення попередньої оплати потребує постійного моніторингу уряду та своєчасного вжиття заходів для забезпечення ефективного

управління фінансовими ресурсами держави. Крім того, це питання перебуває на постійному контролі в бюджетному комітеті.

У 2020 році, переважно в другому півріччі, уряд прийняв значну кількість рішень щодо перерозподілу видатків державного бюджету. Це ϵ , з одного боку, результатом низької якості планування бюджетних програм головними розпорядниками, а з другого, на відміну від попередніх років, це обумовлено необхідністю негайного реагування і більш ефективного використання обмежених коштів в умовах нестабільної ситуації в країні у зв'язку з COVID-19.

У рамках парламентського контролю комітет активно залучався до процесу виконання державного бюджету та систематично аналізував звітні показники. При цьому комітет своєчасно розглядав відповідні питання і надавав Кабінету Міністрів України рекомендації щодо покращення використання бюджету.

Загалом уряд під час виконання державного бюджету належним чином реагував на виклики, пов'язані з пандемією COVID-19, приймаючи необхідні організаційні і кадрові рішення, та в цілому впорався з поставленим завданням в умовах обмеженої міжнародної фінансової допомоги.

За результатами опрацьованого урядового звіту щодо виконання державного бюджету комітет підготував проект постанови № 5612, яким пропонується звіт взяти до відома та надати Кабінету Міністрів України низку доручень щодо поліпшення управління бюджетними коштами в поточному році та під час формування проекту бюджету на наступний рік.

Отже, Комітет з питань бюджету рекомендує Верховній Раді України за результатами розгляду звіту прийняти проект постанови № 5612. Прошу підтримати рішення комітету.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Шановні колеги, прошу записатися на виступи від депутатських фракцій та груп.

Слово надається народному депутату Колтуновичу Олександру Сергійовичу, фракція політичної партії «Опозиційна платформа — За життя».

КОЛТУНОВИЧ О.С. Дякую. Шановний головуючий! Шановні колеги! Безумовно, ми прискіпливо проаналізували дані і ті показники, які надійшли до Верховної Ради України, а також і дані Рахункової палати, Міністерства фінансів. Зазвичай бюджету дають назву, там, «бюджет розвитку», «бюджет проїдання». Для мене це «бюджет соціальної асиметрії», «бюджет спекулятивного капіталу» і «бюджет нових боргів».

Поясню чому. Перший момент. Давайте розпочнемо з того, що у нас був рекордний дефіцит у 217 мільярдів гривень. Це дуже багато, і це в 2,7 разу більше, ніж у 2019 році. Це дані Рахункової палати. Цього року це вже 246 мільярдів гривень, тобто ще більше, а це не може не викликати занепокоєння хоча б тому, що макроекономічна архітектоніка неспроможна забезпечити економічне зростання в Україні.

Другий момент — це запозичення, які були минулого року, майже 640 мільярдів гривень. Уявіть собі, якщо співставити з доходами бюджету, це майже 60 відсотків.

Третій момент. Дуже люблять деякі представники влади і Кабінету Міністрів України розповідати, що вони віддають борги і тому треба так багато позичати. Насправді обсяг коштів на обслуговування державного і гарантованого державою боргу, які повертали минулого року, становив лише 512 мільярдів гривень. Тобто позичили 640 мільярдів, а 512 мільярдів повернули. У зв'язку з цим державний і гарантований державою борг збільшився з 84 до 90 мільярдів доларів. Це лише за один рік. На сьогодні це вже 91,5 мільярда, і ми розуміємо, що ця доктрина щодо накопичення боргів буде продовжуватися, що насправді для нас є неприйнятним.

Ще один момент. Це «схематоз» з облігаціями внутрішньої державної позики. Всім вам відомо, що внутрішні запозичення в Україні значно перевищують зовнішні. Якщо ми говоримо про облігації внутрішніх державних позик України в структурі витрат державного боргу, то 62,2 відсотка йде на погашення саме ОВДП. Середньозважена дохідність становить 12 відсотків. Якщо бути точним, 12,3 відсотка. Але при цьому ОВДП не оподатковується.

Якщо йдеться про кумулятивне податкове навантаження на фонд оплати праці, що становить 41,5 відсотка (йдеться про ЄСВ, йдеться про інші податки, збори), то з цієї точки зору ми маємо абсолютно неоподатковані показники.

Ще один момент. Видатки не виконувалися — мінус 5 відсотків. Також, зважаючи на обмеженість часу, хочу звернути увагу, що зменшилися доходи місцевих бюджетів і міжбюджетні трансферти. Це все параметри, які свідчать про те, що такий бюджет не дає Україні шансів на майбутнє і ресурсу на модернізацію країни.

Вважаю, що такий звіт приймати не можна, а міністр має піти у відставку. Дякую за увагу (Оплески).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається Скороход Анні Костянтинівні, депутатська група «Партія «За майбутнє».

СКОРОХОД А.К. Прошу передати слово Антону Полякову.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поляков Антон Едуардович.

ПОЛЯКОВ А.Е., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики (одномандатний виборчий округ № 206, Чернігівська область, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, всі знають, і кожен українець знає, що гаманець і наш бюджет залежать від нашої роботи та наших витрат. Так само і з нашим бюджетом, бюджетом нашої країни — все залежить від роботи уряду та від їх витрат, тобто на що вони витрачають кошти. І що ми бачимо? Щодо роботи уряду, ми можемо згадати їх обіцянку, що

наша економіка зросте на 40 відсотків за 5 років. Ця обіцянка була провалена. І хоча уряд переформатовували, але більшість із них знаходиться тут, у цьому залі, та в урядовому кварталі.

Щодо їхніх витрат. Ми всі розуміємо, що відповідно до Конституції України ми є соціально орієнтованою державою. Але що ми бачимо? Ми бачимо ганебний прожитковий мінімум, який наш уряд так і не підвищив, ми бачимо ганебну пенсію, що становить 1 тисячу 760 гривень, на яку прожити неможливо. Ми бачимо, що наш уряд казав нам про реформу та створення ринків газу, електроенергії, але які, як казав наш Президент, нафіг реформи, коли платіжки множаться, а ціни збільшуються, ще більше заганяючи наших пенсіонерів та наших громадян у бідність.

Що ми бачимо замість цього? Якими ϵ шляхи, які, в принципі, допомогли б їм вирішити всі ці питання? Ми бачимо корупцію, спостерігаємо за оборудками на державних підприємствах, у національних державних компаніях, у міністерствах. І тут йдеться не про Міністерство внутрішніх справ України, а, наприклад, про всі ці гучні скандали, коли хтось, звільняючись з якогось профільного міністерства, розповідає про оборудки, корупцію, але жодних розслідувань, жодних дій з вашого боку не відбувається.

Також хочу нагадати вам про зарплати всіх цих «бесполезных» працівників наглядових рад або керівників державних підприємств, які сотні мільйонів гривень протягом 2020 року проїдали. І вони продовжують це робити. Наприклад, вчора НАК «Нафтогаз України» призначила членам правління місячну заробітну плату в розмірі 1 мільйон 370 тисяч гривень, а кожному члену наглядової ради — 533 тисячі гривень на місяць.

Шановний уряде, ви можете це змінити, у вас ще ϵ шість місяців цього року. Ви можете повернутися обличчям до нашого бізнесу, щоб вони сплачували податки. Вони хочуть, щоб наша країна процвітала. Ви можете повернутися обличчям до наших пенсіонерів, до бюджетників і дійсно працювати в інтересах наших громадян, адже ви з цієї трибуни давали присягу працювати в їхніх інтересах. І, будь ласка, візьміть до уваги висновки Рахункової палати, адже цифри, що були тут озвучені, просто ганебно вражають (Оплески).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату Артуру Герасимову, фракція «Європейська солідарність».

ГЕРАСИМОВ А.В. Шановні українці! Два роки президентства Зеленського стали важким ударом для вітчизняної економіки. Це підтверджують цифри. Ті, хто обіцяли зростання економіки на 40 відсотків, обвалили її ще до початку епідемії. І, схоже, як зупинити це падіння ані Зеленський, ані його оточення не знають.

Що ми бачимо? Падіння промислового виробництва, падіння ВВП, зростання безробіття, недофінансування ключових видатків, зокрема на потреби освіти, медицини, місцевого самоврядування, соціальну політику. Наприклад,

видатків державного бюджету проведено менше плану майже на 68 мільярдів гривень. Завдано фінансового удару по місцевих громадах, хоча на них ліг основний тягар боротьби з пандемією. Видатки державного бюджету на надання трансфертів місцевим бюджетам у 2020 році майже на 5 мільярдів менші від плану.

За оцінкою Рахункової палати, державний бюджет недоотримав майже 75 мільярдів гривень доходів, хоча уряд звітує про перевиконання плану надходжень. Неефективне управління фондом боротьби з COVID-19, розкрадання коштів на «великому крадівництві» — це вже «притча во язицех».

Ми бачимо невиконання державного оборонного замовлення, згортання реформ у сфері оборони і безпеки. Провалено закупівлю новітнього українського озброєння — «Нептун», «Стугна», «Богдана». Згорнуто програми побудови сховищ для боєприпасів, гуртожитків для військових. Зупинено реформу харчування в армії.

Державні підприємства, які ми у 2019 році передали новій владі прибутковими, за два роки стали збитковими. Поки у «відосиках» розповідають про боротьбу з олігархами та їхніми монополіями, збитки державних підприємств за минулий рік склали 65 мільярдів гривень, хоча ще в 2019 році вони приносили прибуток у 73 мільярди. Відтак ми знаємо ціну «теплої ванни» Зеленського — мінус 138 мільярдів гривень.

Ми спостерігаємо зростання державного боргу внаслідок невигідних запозичень і провалу співпраці з міжнародними фінансовими інституціями. Загальний обсяг державного і гарантованого державою боргу збільшився майже на 554 мільярди гривень!

Наша команда, яка у 2014 році отримала країну зі 108 тисячами на рахунку, точно знає, як зупинити той колапс, до якого веде Україну нинішня влада. По-перше, потрібно створити нові робочі місця, зберегти існуючі та посилити соціальний захист населення. По-друге, слід зупинити розкрадання на державних підприємствах, щоб вони знову стали прибутковими. По-третє, потрібно зменшити витрати на кортежі, дачі та силовиків Зеленського і спрямувати ці кошти на соціальний захист населення, зокрема для збільшення субсидій. Почетверте, потрібно знищити податкові лещата, в які влада заганяє малий та середній бізнес і в заручниках яких опинився весь середній клас. Своєю чергою, весь цей комплекс дасть змогу підвищити зарплати та пенсії. І найголовніше — підвищення зарплат військовим.

Дякую за увагу (Оплески).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату Арсенію Пушкаренку, фракція «Слуга народу».

ПУШКАРЕНКО А.М., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановна президіє! Шановні колеги, дорогі українці!

Ми почули звіт міністра фінансів. Ми чули моїх колег, які виступали переді мною. Звичайно, можна по-різному сьогодні оцінювати виконання бюджету і виконання бюджетних програм, але треба відверто подивитися правді в очі.

Хочу згадати про те, в яких умовах наша країна знаходиться сьомий рік поспіль. Ми говоримо про те, що українська економіка лише почала оговтуватися від буремних і трагічних подій 2014-2015 років, коли ми втратили значну частину нашої промисловості на Донбасі, коли ми втратили Автономну Республіку Крим. І щойно ми змогли на внутрішньому ринку знайти можливості для того, щоб компенсувати це, почали вирівнювати ці речі, ми отримали пандемію, яка зачепила, зрозуміло, не лише Україну, а й весь світ.

Умови, в яких працювала наша економіка весь 2020 рік, як, звичайно, і світова економіка, були складними. Тому з тими показниками, за яких розпочав свою роботу уряд пана Шмигаля на початку 2020 року, а я хочу нагадати, що це було і падіння економіки, і невиконання секвестру бюджету, і діра у 44 мільярди гривень і відсутність програми МВФ... Шановні колеги, ви точно про це пам'ятаєте, тому що ми разом з вами неодноразово дискутували з цього приводу і на засіданнях фракції, і на зустрічах с Прем'єр-міністром України.

Ми бачимо, що було зроблено у 2020 році за тих складних економічних умов, в яких опинилася наша держава і світ. Нами було прийнято рішення і втричі зросла мінімальна заробітна плата. Ви знаєте, це був вересень, це був січень, і цього року вона зросте ще на 500 гривень. Тобто загалом за ініціативи Президента ми разом з вами підвищили мінімальну заробітну плату на 1,5 тисячі гривень, і цього року цей процес завершується.

Ми з вами змогли в цих умовах декілька разів надати підтримку нашим ФОПам. Ми з вами сьогодні бачимо, як відбувається залучення економіки у Велике будівництво, скільки компаній працює. Було додатково створено понад 30 тисяч робочих місць, в які сьогодні заходять інвестиції. Тому що 1 гривня в дорожню інфраструктуру — це 1 гривня 60 копійок в економіку.

Тому, шановні колеги, те, про що казали ті, хто виступав переді мною, про провали та інші речі — це спекуляції і маніпуляції. Тому що бюджет на оборону зріс, бюджет на освітян зріс. Якщо ми говоримо про медичну інфраструктуру і розбудову медичної галузі, то ви бачите, які ресурси виділяються, і COVID-19 дав цьому поштовх.

Тому прошу підтримати і проголосувати. Дякую (Оплески).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Слово надається народному депутату Рущишину Ярославу Івановичу, фракція політичної партії «Голос».

РУЩИШИН Я.І., секретар Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (одномандатний виборчий округ № 117, Львівська область, політична партія «Голос»). Прошу передати слово Інні Совсун.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Інна Совсун. Прошу.

Де Інна Романівна? Так, будь ласка.

СОВСУН І.Р. Фракція «Голос». Шановні колеги, по-перше, хочу подякувати і міністру фінансів, і Голові Рахункової палати за представлені доповіді. Ми почули доповіді з приводу того, яким був бюджет України на 2020 рік, і також від міністра фінансів щойно почули про те, як зараз розвивається економіка України і які є проблеми в ній. Хочу звернути увагу не стільки на питання, що пов'язані з 2020 роком, а подивитися, якими є тенденції сьогодні. Отже, що варто зафіксувати.

У нас дійсно є збільшення надходжень до державного бюджету на 5 відсотків порівняно з тим, що було заплановано. Це загалом позитивно. Але в чому проблема? У нас зберігається проблема з минулого року, яку зафіксував Голова Рахункової палати: ми й надалі недостатньо використовуємо ті гроші, які вже є в державному бюджеті. Цього року недовиконання видаткової частини становить майже 8 відсотків.

Що це означає? Що гроші в бюджет зайшли, ми їх маємо, у нас є бюджетні програми, але ми ці кошти недовикористовуємо. При чому пріоритети щодо використання грошей залишаються вкрай незрозумілими. Мені незрозуміло, чому уряд знаходить 800 мільйонів для того, щоб здійснити доплати поліцейським і не знаходить 800 мільйонів для того, аби забезпечити українські лікарні киснем. Мені незрозуміло, чому цього року вперше за майже 10 років існування зовнішнього незалежного оцінювання не було виділено достатньо грошей для того, аби забезпечити незалежну перевірку робіт. Це питання про те, які видатки є пріоритетними у нашому бюджеті.

Дві структурні проблеми, які залишаються з 2020 року і до сьогодні в державному бюджеті. Проблема перша — ми дійсно 15 відсотків надходжень використовуємо на погашення боргів. Також ми витрачаємо велику кількість грошей для того, аби компенсувати недоотриману Пенсійним фондом суму коштів. Ці проблеми потребують структурного вирішення і їх не можна вирішити популістськими гаслами про те, що давайте комусь знизимо зарплати, а комусь їх збільшимо.

Друзі, для того, щоб економіка працювала, треба дати їй змогу працювати. Не скеровувати всі гроші в державний бюджет, а дати змогу працювати насамперед малому, середньому бізнесу. Не складати списки олігархів, а працювати на те, аби система ставала менш монополізованою і економіка в Україні розвивалася. І ми нічого з цього не зробимо, якщо не втілимо те, про що говорять всі інвестори в Україні. Це судова реформа, це реформування антимонопольного комітету, це реформування корпоративного управління в державному секторі. Це ті речі, про які ми постійно повинні пам'ятати і працювати для того, аби українська економіка функціонувала і створювала добробут для держави і для українських громадян.

Дякую.

Веде засідання Голова Верховної Ради України РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бакунець Павло Андрійович.

БАКУНЕЦЬ П.А., член Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування (одномандатний виборчий округ № 122, Львівська область, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Шановний пане Голово! Шановний Прем'єр-міністре України! Шановний міністре! Львівщина, депутатська група «Довіра». Звіт про виконання Державного бюджету України на 2020 рік — це показник нашого з вами повсякденного життя в минулому році. Цей рік був непростим: була пандемія, був коронавірус. І всетаки, завдячуючи вам, пане міністре, вашому міністерству, було зроблено певні кроки і досягнуто певних результатів. Хоча на цей рік залишилося для нас з вами багато завдань.

У висновках Рахункової палати щодо виконання бюджету ϵ багато зауважень. Як зазначив Голова Рахункової палати, надто велика цифра запозичень, 640 мільярдів гривень. На чому ще слід наголосити? Внутрішні запозичення значно перевищують зовнішні, це дуже негативна тенденція. Тому вам потрібно шукати кошти під низькі відсотки в міжнародних валютних організаціях, а також збільшувати дохідну частину, збільшуючи податки з великого бізнесу.

Також слід сказати про 218 мільярдів дефіциту державного бюджету. Це надто велика цифра. Хоча прогнозований дефіцит бюджету минулого року становив 7,5 відсотка, за підсумками минулого року дефіцит зменшився і склав 5,2 відсотка. Тут ви, пане міністре, і ваше міністерство попрацювали, за це вам дякуємо, бо маємо дійсно фактичний результат. Але ми разом з вами маємо також посилити спільну роботу як законодавчої, так і виконавчої гілок влади для того, аби ще краще наповнити наш бюджет цього року, і основне — його реалізувати, особливо в соціальній сфері. Тобто ми маємо подбати про заробітні плати наших захисників — військовослужбовців, наших захисників медиків, яким ми дякуємо за їхню титанічну працю, особливо в переддень їх професійного свята. Ми повинні подбати про те, аби вони були високо оцінені і їхня праця була високооплачуваною.

Також ми маємо разом з вами подбати про заробітні плати наших вчителів. Вже цього року ви повинні знайти кошти для того, аби збільшити освітню субвенцію, тому що ми не маємо допустити закриття шкіл у селах в новоутворених громадах. Тому звертаюся до вас з проханням знайти кошти, додати до заробітних плат чесно зароблені нашими освітянами гроші, чим, власне, і покращити бюджет. Також рекомендуємо вам збільшити дохідну частину бюджету податками з великого бізнесу, а не рухати наших ФОПів. Думаю, що це буде найкраще. Бажаємо вам успіхів.

Дякую (Оплески).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Івченко Вадим Євгенович.

ІВЧЕНКО В.Є., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). «Батьківщина». Шановний пане Прем'єр-міністре, мінус 4 відсотки ВВП, кількість безробітних вже сягнула 1 мільйона осіб, поступово, з 2019 року, зменшується промислове виробництво. Наприклад, інвестиції в аграрну галузь скоротилися на 12 відсотків. З червня ви підвищили тарифи на газ для людей, тепер вони мають платити більше 11 тисяч за тисячу кубів. Ви досі не повернули пільговий тариф для тих, хто споживає до 100 кіловат. Борги по «зеленій» енергетиці лише зростають, хоча ви підписали меморандум і його не виконуєте, і вже цього року накопичилася заборгованість.

Ринок землі, на який ви так сподіваєтеся, не дасть бажаного результату до кінця року. Внутрішні інвестиції, зокрема в аграрному секторі, будуть сповільнені, оскільки аграрії збирають кошти на придбання цієї землі. Банки все більше і більше видають облігації внутрішньої державної позики, ніж вкладають в українську промисловість.

Законопроект про локалізацію так і не був прийнятий. Заборгованість із виплати заробітних плат зросла на 47 відсотків і сягнула 3,2 мільярда. Лише в державних підприємствах — 1,1 мільярда. Такого не було з 2000-х років. Ви лише подумайте, НАК «Нафтогаз України» — мінус 18 мільярдів, АТ «Укрзалізниця» — мінус 12 мільярдів. І це там, де є горезвісні наглядові ради з колосальними заробітними платами. То за рахунок чого ви хочете піднімати економіку? За рахунок чого ви хочете створити 500 тисяч робочих місць, про які ви говорили?

Потрібно переглянути трансферти місцевим бюджетам, вони зменшені порівняно з минулими роками. Потрібно переглянути медичну субвенцію. А щодо освіти, виконуйте, будь ласка, Закон України «Про освіту». Три мінімальних заробітних плати — так говорить закон. Також була освітня реформа, яку ми впроваджували. Якщо ви не переглянете соціально-економічну політику, ту політику, про яку завжди говорить «Батьківщина», ви ніколи не зможете наповнити бюджет, і епоха бідності у людей ніколи не закінчиться.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу народних депутатів записатися на виступи — до 6 хвилин. І, будь ласка, запросіть колег до залу, тому що після цього ми переходимо до голосування. Через шість хвилин будемо голосувати за проект постанови.

Народні депутати, будь ласка, запишіться на виступи.

Кириленко Іван Григорович.

Соболєв Сергій Владиславович.

СОБОЛЄВ С.В. Шановні друзі, я дуже добре пам'ятаю момент, коли призначався ще перший уряд. Одразу після виборів фракція «Батьківщина» поставила ключове запитання: що ви будете робити з зовнішнім і внутрішнім державним боргом? Якщо уряд не вирішить це питання, фактично в 2021-2022 роках ми опинимося в ситуації тотального фінансового хаосу. Всі обіцяли вийти з пропозиціями в парламент для того, щоб врегулювати це питання. Аналогічне запитання ставилося і нинішньому Прем'єр-міністру: що ви будете робити з зовнішнім і внутрішнім боргом, як ви бачите вирішення цього питання? Як ви можете формувати фінансовий план держави, якщо зрозуміло, що без зовнішніх запозичень, які вже фактично перетворилися у транзит, запозичили — віддали, запозичили — віддали, економіка нуль отримує фінансового ресурсу, а соціальна сфера фактично доживає. Тому ключове питання, яке і зараз стоїть перед державою: що робити з реструктуризацією боргів?

На жаль, ситуація, що склалася з реструктуризацією боргів, це було лише відтягування фінансової смерті. Що далі? Ну, не може жити держава в умовах, коли вона сподівається виключно на запозичення, які ми ще й достроково не можемо віддати, навіть якщо держава почне нормально керувати економікою, стимулювати бізнес, збирати податки. Не може держава достроково віддавати борги, навіть якщо буде ріст економіки. Як можна було підписувати таку угоду?

І уряд мовчить. Один уряд мовчав, пішов у відставку. Наступний уряд в аналогічній ситуації опинився. Ну, давайте проведемо закрите засідання парламенту за участі уряду, за участі Президента України і відверто один одному скажемо, як рухатися далі. Не може держава стільки років бути заручником боргових зобов'язань, які реально не реструктуризовані, ми ж це розуміємо. Вони просто відстрочені і лягають на кожного громадянина України і на кожен уряд, на кожного міністра фінансів.

Це перша частина мого виступу, прошу дати ще дві хвилини, які мені люб'язно надав колега. Можна?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Увімкніть, будь ласка, ще три хвилини замість Немирі.

СОБОЛЄВ С.В. Тепер, власне, характеристика бюджету на 2020 рік. Так, цей бюджет неможливо було виконати без зовнішніх запозичень. І цифра, яку назвав Голова Рахункової палати, зазначивши, що це найбільші за 10 років запозичення, повинна насторожити і уряд, і парламент, і профільний комітет. Для нас, для фракції «Батьківщина», є пріоритети, за якими ми маємо працювати, а коли відбувається марнотратство, коли гроші з бюджету планується витратити на абсолютно нецільові речі, на які не повинен витрачатися бюджет, фактично країна потрапляє в ситуацію фінансового колапсу і хаосу. Тому це вже більше як звернення щодо корегування бюджету на 2021 рік.

Ви ж бачите, пане Прем'єр-міністре і пане міністре фінансів, загрозливі тенденції, до яких скочується бюджет держави. Скоро весь бюджет ми будемо покривати виключно за рахунок запозичень. І що далі? Як країна буде жити

в таких умовах? Які стимули будуть для економіки, якщо кожен розуміє: чим менше ти сплатиш податків, тим менше буде запозичень.

Думаю, що в цих умовах повинна бути відверта розмова, в якій ключове питання: яким чином буде формуватися бюджет на друге півріччя 2021 року? Які корективи треба вносити негайно? І що ми маємо врахувати в процесі підготовки бюджету на 2022 рік? Бо це буде найважчий бюджет, і його виконання буде залежати виключно від доброї волі наших кредиторів або від того, скільки ще облігацій внутрішніх державних позик ви продасте і під який відсоток.

Тому цей виступ, це фактично заклик до одного: нам треба провести бюджетний тиждень щодо підготовки бюджету на 2022 рік і корегування бюджету цього року, а також зробити висновки, проаналізувавши виконання бюджету на 2020 рік.

Тому наша пропозиція: жодної резолюції не ухвалювати. Бо якщо ми ухвалимо резолюцію, приймемо до відома... Але до відома що? Що країна тотальний боржник? Що країна живе в борг? Навпаки, резолюція повинна бути чіткою і відвертою. Без вирішення питання щодо реальної реструктуризації і погашення зовнішніх боргів країна далі рухатися не зможе.

Дякую (Оплески).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, переходимо до голосування. Будь ласка, займіть свої місця, підготуйтеся до голосування.

Ставиться на голосування пропозиція про прийняття в цілому запропонованого комітетом проекту Постанови «Про звіт про виконання Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» (№ 5612).

Готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

(3a) - 232.

Рішення прийнято.

Постанову прийнято.

Покажіть, будь ласка, по фракціях та депутатських групах.

Наступне питання порядку денного — це проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та деяких законів України щодо відновлення роботи Вищої кваліфікаційної комісії суддів України» (№ 3711-д).

До трибуни запрошується голова Комету з питань правової політики Костін Андрій Євгенович.

Хтось буде наполягати на поправках?

Поправка 6. Пузійчук. Не наполягає. Наполягає.

ПУЗІЙЧУК А.В., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Дякую, шановний головуючий. Фракція «Батьківщина», Житомирщина. Шановні колеги, ви знаєте, ми розглядаємо сьогодні дуже цікавий законопроект. От маю одне до вас риторичне запитання, на яке хотів би почути відповідь від голови профільного комітету. Скажіть, будь ласка, чому Вищу раду правосуддя ви плануєте комплектувати з іноземців? Скажіть, невже в Україні не знайдеться шість порядних, чесних, фахових людей? Чому ви сьогодні віддаєте країну, і зокрема правосуддя, під повне зовнішнє управління?

Пане голово комітету, я до вас звертаюся. Ви будете мати змогу поспілкуватися з колегою під час перерви. Поясніть громадянам і нам, колегам, чим ви мотивувалися, коли приймали рішення віддати правосуддя під зовнішнє управління?

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставиться на голосування поправка 6 Пузійчука. Комітетом вона відхилена. Прошу визначатися та голосувати.

 $\langle\langle 3a\rangle\rangle - 53$.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 7. Кулініч. Не наполягає.

Поправка 8. Пузійчук.

ПУЗІЙЧУК А.В. Дякую, шановний головуючий. Фракція «Батьківщина», Житомирщина. Дмитре Олександровичу, парламент — це місце для дискусій. Будь ласка, надайте змогу голові комітету відповісти, пояснити позицію, і його особисту, і комітету.

Ще раз, просте запитання. Шановні громадяни, населення України становить 35 мільйонів, невже в нашій державі, на думку голови комітету, немає шести чесних, порядних, фахових людей, які можуть увійти до складу Вищої ради правосуддя і займатися перебудовою суду, займатися судовою реформою? Поясніть, чому ви намагаєтеся іноземців долучати до цього процесу.

Дякую. Хочу почути фахову відповідь, як і всі громадяни.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставиться на голосування поправка 8. Комітетом вона відхилена. Прошу визначатися та голосувати.

(3a) - 55.

Рішення не прийнято.

Поправка 9. Пузійчук.

ПУЗІЙЧУК А.В. Дякую, шановний головуючий. Фракція «Батьківщина», Житомирщина. Дмитре Олександровичу, бачу, що голова комітету дуже хоче відповісти, повертається до вас, просить надати йому слово. Дайте змогу голові

комітету пояснити громадянам України, чому, на його думку, комісія має формуватися з іноземців.

Ще раз повторюю запитання: невже на думку голови комітету, представника монобільшості, в Україні немає шести чесних, порядних, фахових людей? Просте запитання, поясність. Дійсно, громадяни звертаються, і це викликає велике непорозуміння в суспільстві. Поясніть, можливо, ми, ваші колеги, зможемо зрозуміти, чим ви мотивовані.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Парламент – місце для дискусій, тому переходимо до голосування.

Ставиться на голосування поправка 9 Пузійчука. Комітетом вона відхилена. Прошу визначатися та голосувати.

 $\langle\langle 3a\rangle\rangle - 56$.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 10 знову Андрія Вікторовича Пузійчука.

ПУЗІЙЧУК А.В. Дякую, шановний головуючий. Дмитре Олександровичу, знаєте, от я зараз просто продемонструю і залу, і громадянам як у нас відбувається дискусія. Йде відлік мого часу. Я просто зроблю вигляд, що я доповідаю щодо своєї поправки, так, як відповідає на запитання голова комітету, а це виглядає наступним чином...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, що завершили. Переходимо до голосування.

ПУЗІЙЧУК А.В. Я не завершив.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставиться на голосування поправка 10. Прошу визначатися та голосувати (*Шум у залі*).

Донесення позиції, а не мовчки сидіти, правильно? Так і написано.

 $\langle\langle 3a\rangle\rangle - 62$.

Рішення не прийнято.

Шановні колеги, у нас немає свого часу. У нас ϵ час Верховної Ради України і народу України.

Наступна поправка 12 народного депутата Пузійчука.

ПУЗІЙЧУК А.В. Фракція «Батьківщина», Житомирщина. Дмитре Олександровичу, ви обмежуєте моє конституційне право на виступ у Верховній Раді України. Був мій час для доповіді, якого ви мене позбавили. І найголовніше, ми хочемо почути відповідь. Це неповага як до нас, так і до голови комітету, якого ви обмежуєте в можливості донести позицію комітету. Це порушення Регламенту. Я змушений буду заявити про порушення Регламенту і внести відповідний проект постанови про скасування цього закону.

Зокрема, це буде ще однією з підстав для звернення до Конституційного Суду України. Тому що законопроекти, прийняті з порушенням Регламенту, підлягають скасуванню.

Будь ласка, прошу надати відповідь на моє запитання. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я добре знаю про конституційне право на виступ, а не на мовчання, там такого не було. Я щойно подивився.

Ставиться на голосування поправка 12. Прошу визначатися та голосувати. «За» — 71.

Рішення не прийнято.

Поправка 11. Демченко.

ДЕМЧЕНКО С.О., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (одномандатний виборчий округ № 29, Дніпропетровська область, політична партія «Слуга народу»). Колеги, прошу хвилину уваги. Відповідний законопроєкт регулює не лише питання щодо можливого відновлення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, а й питання загального характеру, які стосуються судової системи.

Насамперед у відповідній статті, до якої я пропоную внести поправку, пропонується передбачити можливість ліквідації судів, зокрема і Верховного Суду. У нас вже неодноразово Конституційний Суд України зазначав, що Верховний Суд є конституційним органом, який неможливо ліквідувати. Інша позиція, яка, на жаль, була в попередніх законах, що визнані неконституційними, була помилковою. Я пропоную в даній статті додати в дужках «крім Верховного Суду». Тобто у нас буде можливість ліквідувати будь-який суд, крім конституційного органу — Верховного Суду.

Колеги, прошу підтримати дану поправку. Вона дуже важлива для того, щоб законопроект відповідав чинному законодавству.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставиться на голосування поправка 11. Комітетом вона врахована частково. Автор наполягає на повному врахуванні. Ставлю на голосування пропозицію автора. Прошу визначатися та голосувати.

 $\langle\langle 3a\rangle\rangle - 82$.

Рішення не прийнято.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Перерва!

ГОЛОВУЮЧИЙ. О 12.30 не перерва, а запити, шановні колеги. Олена Костянтинівна Кондратюк.

Веде засідання заступник Голови Верховної Ради України КОНДРАТЮК О.К.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, Дмитре Олександровичу. Шановні колеги, хотіла би від президії Верховної Ради України поінформувати вас про відзначення 28 червня 25-ї річниці Конституції України.

Отже, Верховна Рада організовує низку заходів, зокрема різнорівневі акції від Освітнього центру Верховної Ради України і заходи з промоції Дня Конституції України. Також 28 червня у нас будуть відповідні урочистості. О 10 ранку на площі Конституції відбудеться церемонія підняття Державного Прапора України, а об 11 годині розпочнеться урочисте засідання Верховної Ради України за участі перших осіб держави, депутатів другого скликання, які приймали Конституцію України, депутатів теперішнього скликання. Ввечері, о 20 годині, ми розраховуємо на концерт класичної музики, а після цього на світлове 3D-шоу від наших міжнародних партнерів.

Ми хотіли б, щоб ви теж долучилися до промоції Дня Конституції України, щоб це був не просто вихідний, а реальне свято для кожного громадянина України. Дякую.

Тепер переходимо до наших запитів.

Отже, впродовж пленарного тижня внесено 110 депутатських запитів, з них до Президента України — 13 запитів, до органів Верховної Ради — 4, до Кабінету Міністрів України — 45, до керівників інших органів державної влади та органів місцевого самоврядування — 42, до керівників підприємств, установ і організацій, розташованих на території України, незалежно від їх підпорядкування і форм власності — 6.

3 минулого пленарного тижня неоголошеними залишилися 57 депутатських запитів. Усього для оголошення внесено 167 депутатських запитів.

Отже, шановні колеги, ставиться на відкрите поіменне голосування підтримка запиту Валерія Зуба до Президента України щодо запровадження в Україні Дня людей з історією раку.

Прошу голосувати.

(3a) - 273.

Рішення прийнято.

Ставиться на голосування пропозиція про направлення попередньо підтриманого депутатського запиту Валерія Зуба до Президента України.

Прошу голосувати.

 $\langle (3a) \rangle - 278.$

Рішення прийнято.

Ставиться на відкрите поіменне голосування підтримка запиту Галини Васильченко до Президента України щодо перейменування назв судових органів шляхом вилучення назв комуністичної символіки та найменування відповідно до чинних назв міст, районів у містах, районів, областей.

Прошу голосувати.

(3a) - 215.

Рішення прийнято.

Ставиться на голосування пропозиція про направлення попередньо підтриманого депутатського запиту до Президента України.

Прошу голосувати.

(3a) - 222.

Рішення не прийнято.

По фракціях та депутатських групах покажіть, будь ласка.

Ставиться на відкрите поіменне голосування підтримка запиту Ростислава Тістика до Президента України щодо передачі приміщень та території у власність релігійній громаді та музею Митрополита Андрея Шептицького у Львові.

Прошу голосувати.

((3a)) - 261.

Рішення прийнято.

Ставиться на голосування пропозиція про направлення попередньо підтриманого депутатського запиту до Президента України.

Прошу голосувати.

(3a) - 265.

Рішення прийнято.

Ставиться на відкрите поіменне голосування підтримка запиту Анни Скороход до Президента України щодо вирішення проблем на Укрпошті. Прошу голосувати.

(3a) - 107.

Рішення не прийнято.

Ставиться на відкрите поіменне голосування підтримка запиту групи народних депутатів (Королевська, Солод та інші, усього чотири народні депутати) до Президента України щодо виконання рішень Конституційного Суду України, якими поновлено порушені права громадян у сфері соціального захисту населення.

Прошу голосувати.

(3a) - 115.

Рішення не прийнято.

Ставиться на відкрите поіменне голосування підтримка запиту групи народних депутатів (Медяник, Монастирський, Павлюк) до Президента України щодо встановлення професійного свята — Дня Державного бюро розслідувань.

Прошу голосувати.

(3a) - 207.

Рішення прийнято.

Ставиться на голосування пропозиція про направлення попередньо підтриманого депутатського запиту до Президента України.

Прошу голосувати.

(3a) - 219.

Рішення не прийнято.

Шановні народні депутати, ставиться на відкрите поіменне голосування підтримка запиту Гео Лероса до Президента України щодо долучення до санкційного списку осіб, проти яких Україна ввела санкції 2 квітня 2021 року, топконтрабандистів: Іллі Павлюка, Сергія Бадяка, Ігора Калєтніка, Віталія Булюка, Олександра Акста, Вадима Слюсарєва, які з корупційних джерел, можливо, фінансують Офіс Президента України.

Прошу голосувати.

(3a) - 66.

Рішення не прийнято.

Шановні колеги, продовжуємо, ви дуже плідно працюєте над запитами. Будь ласка, хвилину уваги.

Ставиться на відкрите поіменне голосування підтримка запиту Єлізавети Богуцької до Президента України щодо присвоєння звання Герой України українському офіцеру, командуючому українського миротворчого контингенту Миколі Верхогляду (посмертно).

Будь ласка, голосуємо.

(3a) - 282.

Рішення прийнято.

Ставиться на голосування пропозиція про направлення попередньо підтриманого депутатського запиту до Президента України.

Будь ласка, голосуємо.

(3a) - 297.

Рішення прийнято.

Ставиться на відкрите поіменне голосування підтримка запиту Єлізавети Богуцької до Президента України щодо надання громадянства України добровольцю АТО та ОСС Надірадзе Іване Рікардовичу.

Прошу голосувати.

(3a) - 226.

Рішення прийнято.

Ставиться на голосування пропозиція про направлення попередньо підтриманого депутатського запиту до Президента України.

Будь ласка, голосуємо.

(3a) - 231.

Рішення прийнято.

Ставиться на відкрите поіменне голосування підтримка запиту Олексія Леонова до Президента України щодо покращення співпраці органів Державної податкової служби України та народних депутатів України, спрямованої на наповнення Державного бюджету України.

Прошу голосувати.

(3a) - 238.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, я не коментую запитів, я їх зачитую – ви підтримуєте або не підтримуєте.

Ставиться на голосування пропозиція про направлення попередньо підтриманого депутатського запиту до Президента України.

Прошу голосувати.

(3a) - 229.

Рішення прийнято.

Ставиться на відкрите поіменне голосування підтримка запиту групи народних депутатів (Качура, Ясько, Кабаченко) до Президента України щодо відновлення авіасполучення Приазовського регіону.

Прошу голосувати.

(3a) - 270.

Рішення прийнято.

Ставиться на голосування пропозиція про направлення попередньо підтриманого депутатського запиту до Президента України.

Прошу голосувати.

 $\langle\langle 3a\rangle\rangle - 270$

Рішення прийнято.

Ставиться на відкрите поіменне голосування підтримка запиту групи народних депутатів (Буймістер, Кучеренко та інші, усього чотири народні депутати) до Президента України щодо необхідності встановлення причин збитковості НЕК «Укренерго» за 2020 рік, що ставить під ризик інтеграцію енергосистеми України з континентальною європейською енергосистемою ENTSO-Е, яка була визначена однією з ключових стратегічних цілей країни на найближчі роки, вжиття належних заходів реагування на зазначену ситуацію.

Будь ласка, голосуємо.

(3a) - 232.

Рішення прийнято.

Ставиться на голосування пропозиція про направлення попередньо підтриманого депутатського запиту до Президента України.

Будь ласка, голосуємо.

(3a) - 223.

Рішення не прийнято.

Ставиться на відкрите поіменне голосування підтримка запиту групи народних депутатів (Чернєв, Костенко та інші, усього десять народних депутатів) до Президента України щодо внесення бійців добровольчого батальйону імені Шейха Мансура до санкційного списку.

Прошу голосувати.

 $\langle 3a \rangle - 187.$

Рішення прийнято.

Ставиться на голосування пропозиція про направлення попередньо... А, у нас не прийнятий він. По фракціях та депутатських групах покажіть, будь ласка. Ще раз, покажіть, будь ласка, по фракціях та групах голосування за попередній запит. У мене стоїть щодо внесення бійців до санкційного списку. По фракціях побачили як підтримали? $\in (IIIym\ y\ sani)$.

Шановні колеги, я зачитую запит так, як він був внесений народними депутатами. Ще раз ставлю на голосування пропозицію про направлення попередньо підтриманого депутатського запиту групи народних депутатів (Чернєв, Костенко та інші, усього десять народних депутатів) до Президента України щодо внесення бійців добровольчого батальйону імені Шейха Мансура до санкційного списку.

Прошу голосувати (Шум у залі).

(3a) - 166.

Рішення не прийнято.

Це всі депутатські запити до Президента України, шановні народні депутати.

Отже, шановні народні депутати, ваші запити.

Олександра Бакумова — до тимчасово виконуючого обов'язки голови Державного агентства автомобільних доріг України, голови Харківської обласної державної адміністрації, директора державного підприємства «Дороги Харківщини» щодо ремонту автомобільної дороги загального користування місцевого значення О-210823 Старий Салтів — Приколотне у Харківській області.

Олександра Качури – до міністра енергетики України щодо зменшення тарифу на електроенергію.

Соломії Бобровської — до голови Рівненської обласної державної адміністрації стосовно демонтажу пам'ятника Семена Патолічева в селі Мирогоща Рівненської області.

Сергія Власенка — до голови Національного агентства з питань запобігання корупції, Директора Національного антикорупційного бюро України щодо можливого конфлікту інтересів та інших порушень законодавства членом наглядової ради Державного концерну «Укроборонпром» Тимофієм Миловановим.

Сергія Шахова — до міністра молоді та спорту України щодо перевірки діяльності Всеукраїнської громадської організації «Федерація хокею України».

Володимира Ар'єва – до Секретаря Ради національної безпеки і оборони України щодо причин безпідставного включення бійців Добровольчого батальйону імені Шейха Мансура до списку осіб, до яких застосовуються обмежувальні заходи (санкції).

Наталії Піпи – до Львівського міського голови щодо затвердження меж парку «Горіховий гай».

Юлії Світличної — до тимчасово виконуючого обов'язки голови Національної служби здоров'я України щодо забезпечення виплат медичним працівникам КНП «Лозівське територіальне медичне об'єднання» Лозівської міської ради Харківської області за квітень 2021 року.

Олександра Куницького – до Генерального прокурора, виконувача обов'язків Директора Державного бюро розслідувань щодо неналежного реагування

начальника Департаменту патрульної поліції на порушення норм чинного законодавства поліцейськими патрульної поліції.

Олександра Гереги – до голови Хмельницької обласної державної адміністрації щодо завершення другої черги будівництва наземного переходу між корпусами КНП «Славутська центральна районна лікарня».

Олександра Гереги — до міністра фінансів України щодо організації і фінансування Чемпіонату Європи з волейболу — 2023 в Україні.

Сергія Северина — до голови Дніпропетровської обласної державної адміністрації щодо капітального ремонту дороги О-041405 (Гаврилівка — Іванівка — Новопавлівка).

Тараса Батенка — до Прем'єр-міністра України, голови Львівської обласної державної адміністрації щодо забезпечення належних умов життя та захисту для мешканців сіл Волиця, Тщенець, Шегині Львівської області, які потерпають від значної кількості вантажних автомобілів, які в черзі до перетину державного кордону України перебувають на вулицях цих населених пунктів.

Групи народних депутатів (Пушкаренко, Кузьміних та інші, усього п'ять народних депутатів) — до Міністерства освіти і науки України, Житомирської обласної державної адміністрації щодо вжиття невідкладних заходів по реконструкції Коростишівської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 1 Житомирської області.

Групи народних депутатів (Пушкаренко, Кузьміних та інші, усього п'ять народних депутатів) — до Житомирської обласної ради щодо вжиття невідкладних заходів для запобігання виникненню екологічної катастрофи у зв'язку із безконтрольним та хаотичним утворенням незаконних звалищ відходів каменеобробки на території Коростишівської міської об'єднаної територіальної громади Житомирської області.

Олени Копанчук – до Першого віце-прем'єр-міністра України – міністра економіки України щодо вжиття невідкладних заходів для надання виплат допомоги по частковому безробіттю на період карантину.

Анатолія Костюха — до голови правління приватного акціонерного товариства «Кіровоградобленерго», генерального директора акціонерного товариства «Вінницяобленерго», генерального директора приватного акціонерного товариства «ДТЕК Київські Регіональні Електромережі», виконуючого обов'язки генерального директора акціонерного товариства «Хмельницькобленерго», голови правління акціонерного товариства «Житомиробленерго», голови правління публічного акціонерного товариства «Черкасиобленерго» щодо процедури приєднання нових абонентів до електричних мереж.

Ігоря Гузя — до міністра охорони здоров'я України, голови Волинської обласної державної адміністрації, тимчасово виконуючого обов'язки голови Національної служби здоров'я України щодо недопустимості виключення КНП «Нововолинська центральна міська лікарня» з переліку опорних «ковідних» медичних закладів.

Ігоря Гузя — до міністра охорони здоров'я України, голови Волинської обласної державної адміністрації, тимчасово виконуючого обов'язки голови Національної служби здоров'я України щодо необхідності забезпечення якісного рівня фінансування КНП «Локачинська лікарня» по Програмі медичних гарантій на 2021 рік.

Ігоря Гузя — до Прем'єр-міністра України щодо необхідності невідкладного вирішення проблемних питань, пов'язаних з виплатою щорічної разової грошової допомоги до 5 травня відповідно до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту».

Ігоря Негулевського — до державного підприємства «Адміністрація морських портів України», приватного акціонерного товариства «Українське Дунайське Пароплавство», державного підприємства «Білгород-Дністровський морський торговельний порт», державного підприємства «Маріупольський морський торговельний порт», приватного акціонерного товариства «Гніванський завод спецзалізобетону», державного підприємства «Морський торговельний порт «Чорноморськ», державного підприємства «Морський торговельний порт «Южний», державного підприємства «Одеський морський торговельний порт», державного підприємства «Миколаївський морський торговельний порт» щодо надання інформації.

Ігоря Негулевського — до державного підприємства «Білгород-Дністровський морський торговельний порт» стосовно надання інформації.

Ігоря Герасименка — до Прем'єр-міністра України щодо надання інформації про стан практичної реалізації Закону України «Про протимінну діяльність в Україні».

Антона Полякова — до голови Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів щодо блокування роботи підприємства працівниками Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів.

Антона Полякова – до Голови Фонду державного майна України щодо можливої протиправної приватизації державного підприємства.

Олексія Жмеренецького — до керівника Київської обласної прокуратури щодо надання інформації стосовно діяльності релігійної громади «Світло життя».

Олексія Жмеренецького — до виконувача обов'язків Директора Державного бюро розслідувань щодо невиконання судового рішення.

Олексія Жмеренецького – до Генерального прокурора щодо дотримання законодавства прокурором.

Групи народних депутатів (Бойко, Іоффе, Дунаєв) — до міністра освіти і науки України про недотримування ректором Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля рекомендацій, наданих Міністерством освіти і науки, спрямованих на розвиток освітніх процесів, та неприйнятності створення підстав для фактичної ліквідації Інституту хімічних технологій.

Олександра Качури – до міністра охорони здоров'я України щодо потреби в укладенні угод на подальше медичне обслуговування між КНП КМР «Конотопська центральна районна лікарня імені академіка Михайла Давидова» та Національною службою здоров'я України.

Гео Лероса — до Прем'єр-міністра України щодо бездіяльності Кабінету Міністрів України, керівництва Державного агентства з управління зоною відчуження, що призвело до необґрунтованого використання державних кошів та посилення залежності від Російської Федерації у сфері ядерної та радіаційної безпеки, що загрожує національній безпеці України.

Гео Лероса — до виконувача обов'язків Директора Державного бюро розслідувань, Голови Служби безпеки України щодо бездіяльності Кабінету Міністрів України та керівництва Державного агентства з управління зоною відчуження, що призвело до необґрунтованого використання державних кошів та посилення залежності від Російської Федерації у сфері ядерної та радіаційної безпеки, що загрожує національній безпеці України.

Єлизавети Ясько та Соломії Бобровської — до Прем'єр-міністра України щодо вирішення питання завершення будівництва та реконструкції об'єктів господарської інфраструктури військових частин.

Сергія Шахова – до Прем'єр-міністра України щодо стану природного середовища Борзнянського району Чернігівської області.

Марини Бардіної – до Генерального прокурора щодо питання притягнення судді до дисциплінарної відповідальності.

Мар'яни Безуглої – до Кабінету Міністрів України про деякі питання Муніципального закладу вищої освіти «Київська академія мистецтв» та Київської дитячої академії мистецтв імені М.І. Чембержі.

Артема Чорноморова – до Кабінету Міністрів України стосовно розгляду звернення громадської організації «ЕКО (ЕКОЛОГІЯ, КУЛЬТУРА, ОСВІТА) БЕРЕЗАНЬ».

Гео Лероса – до Прем'єр-міністра України, Голови Національного агентства з питань запобігання корупції щодо укладення додаткової угоди між ДП «НАЕК «Енергоатом» та ТОВ «БК КБР» «на роботи по завершенню будівництва Центрального сховища відпрацьованого ядерного палива» на суму біля 1 мільярда гривень з можливим порушенням вимог Закону «Про публічні закупівлі».

Гео Лероса — до Голови Служби безпеки України щодо диверсій на Хмельницькій АЕС, які були здійснені службовими особами ДП «НАЕК «Енергоатом», та відсутності офіційних висновків Комісії з розслідування причин пошкодження ТГ-1 на ВП «Хмельницька АЕС».

Тараса Батенка — до голови правління акціонерного товариства НАК «Нафтогаз України» щодо заборгованості благодійних та громадських організацій перед ТзОВ «Нафтогаз Тепло».

Тараса Батенка – до тимчасово виконуючого обов'язки генерального директора акціонерного товариства «УКРТРАНСГАЗ» щодо передачі на баланс

Меденицької селищної ради Дрогобицького району Львівської області нежитлового приміщення для облаштування дитячого дошкільного закладу.

Антоніни Славицької — до Кабінету Міністрів України, Офісу Генерального прокурора стосовно необхідності всебічної перевірки фактів, викладених у зверненні Дмитра Єгоренка, щодо неправомірної бездіяльності державних контролюючих органів.

Ігоря Кривошеєва — до Генерального прокурора щодо досудового розслідування фактів незаконного видобутку піщано-гравійної суміші.

Михайла Бондаря — до начальника Головного управління Міністерства внутрішніх справ України у Львівській області щодо забезпечення права Бакало Р.М. на отримання одноразової грошової допомоги.

Михайла Бондаря – до міністра оборони України про вирішення питання будівництва 48-квартирного будинку по вулиці Григорія Храпая, військове містечко № 1, в місті Броди Львівської області.

Віктора Чорного — до Голови Верховної Ради України щодо надання інформації про акредитованих Прес-службою Верховної Ради України засобів масової інформації, журналістів та технічних працівників.

Гео Лероса — до Прем'єр-міністра України щодо диверсій на Хмельницькій АЕС, які були здійснені службовими особами ДП «НАЕК «Енергоатом», зацікавленими у зміні напрямку співпраці України у енергетичній сфері, та відсутності офіційних висновків Комісії з розслідування причин пошкодження ТГ-1 на ВП «Хмельницька АЕС» ДП «НАЕК «Енергоатом».

Володимира Тимофійчука — до Прем'єр-міністра України щодо недофінансування КНП «Верховинська багатопрофільна лікарня Верховинської селищної ради».

Володимира Тимофійчука — до міністра енергетики України щодо незаконного припинення газопостачання у селі Рожнів Косівського району Івано-Франківської області.

Олега Колєва – до Одеського міського голови щодо скарг від громадян на якість доріг та тротуарів в Малиновському районі міста Одеси.

Михайла Цимбалюка – до Прем'єр-міністра України щодо фінансування виготовлення ортопедичного взуття для дітей з інвалідністю.

Ірини Констанкевич — до голови Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики щодо застосування реєстраторів розрахункових операцій та/або програмних реєстраторів розрахункових операцій.

Ірини Констанкевич — до міністра соціальної політики України щодо створення денного центру соціально-психологічної допомоги особам, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі.

Дякую.

Веде засідання Голова Верховної Ради України РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олено Костянтинівно. Дякую, шановні колеги. Пленарне засідання Верховної Ради України оголошується закритим (Шум у залі).